

Laisvoji Lietuva

KAS GYVENA SAVO TAUTAI -
GYVENA VISAI ŽMONIJAI!

Prof. A. Voldemaras

3

Uzsienio Liet. Spaudos
Bibliografijos Tarnyba
835 So. Grant St.
Hinsdale, Ill. 60521

Free Lithuania

2618 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629

AC.: 312 Tel.: 476-3371 or 839-5531

Atskiro numerio kaina 50 centų

EINA XXV METUS

1979 LAPKRIČIO - NOVEMBER 15

22 m.

KAMBODIJOS TRAGEDIJA IR PASAULIO TYLA

K. C. T A U T K U S

Pergyvenama baisi Kambodijos tragedija. 1975 m. kovo mėn. Kambodija pateko į Pol Pot komunisto rankas, vadovaudamas Khmer Rouge sukilėliams, tik užėmęs Kambodijos sostinę ir kitus miestus, tuojaus gyventojus išvarė į kaimus arba tiesiog į neišbrendamas džiungles "perauklėjimui". Žiaurūs ir be pasigailėjimo komunistai partizanai šaudė masiškai, o kitus išmarino badu, trečius kankino tokiais žiauriais metodais, kad pralenkė senųjų amžių žinomus ir pasibaisėjamą keliančius kankintojus Atilą, Gengis Kąną. Gal Pol Pot ir jo "valdžios" gauja nepralenkė Stalino, Mao-Tse-tungo įvykdytų nekaltų žmonių žudymo ir kankinimo, bet nuo jų neatsiliko. Dabar, kada laisvojo pasaulio žmonės lankosi Kambodijoje, ne tik iš likusių, laukiančių lėtos mirties iš bado, sužino ir suranda masiškų nukankintų, sušaudytų, mirusių iš bado kapus, kur žmonės suversti kaip mėšlas ir iškastus griovius. Chicago Sun-Times komentatorius parašė straipsnį ir jį užvardino "World stood by as millions murdered in Cambodia". Straipsnio autorius Jack Anderson sako, kad iš valstybės turėjusios virš 7 milijonų gyventojų, skaitoma, kad daugiau kaip puse komunistinio Pol Pot režimo yra sunaikinti. Jau pirmomis valdymo dienomis Kambodijos miestai buvo ištuštinti, gyventojai išvaryti į laukus ir neišbrendamas krašto džiungles. Surinktos slaptos žinios liudija apie neišsivaizduojamai žiaurias kankinimo ir masiško žudymo nekaltų gyventojų orgijas. Laisvų kraštų spaudoje mirgėjo pranešimai apie Kambodijos Pol Pot baisias nekaltų savo krašto žmonių žudynes ir maršinimą badu, bet pa saulis, kaip užburtas, tylėjo ir nereagavo. Kambodijos žmonės nėra iš kitos planetos, bet to pačio pasaulio, tos pačios civilizacijos, tik jų nelaimė, kad pateko į baisių savo krašto išsigimėlių, nežmoniško žiaurumo savųjų komunistų rankas. Nuostabiau sia, kad Jungtinės Tautos ir praneši-

mus nekreipė dėmesio ir pripažino Pol Pot žmogžudžių "vyriausybę". Net ir Jungtinės Amerikos Valstijos, kur pripažįstama ir stipriai skiepijamos žmogaus teisės, balsavo už Kambodijos Pol Pot vyriausybę, kaip teisėtą ir nevykdančią žiaurių nusikaltimų. Pagaliau, kada Kambodijos gyventojai jau nuo bado negalėjo paeiti, Šiaurės Vietnamo komunistų pastatyta Kambodijos vyriausybė, neleidžia sunkvežimiais laisvojo pasaulio kraštams nuvežti badaujančioms maisto, vaistų, kad išgelbėjus nuo bado mirties.

Chicago Tribune komentatorius, aptaręs įvykdytus Kambodijos baisius komunistų žudymo, maršinimo ir kankinimo veiksmus, klausia: "Kas yra už tai atsakingas ir ką reikia už tai nubausti bei kam priklauso suorganizuoti teisną? Po II-ojo pasaulinio karo vokiečių naciai ir Vokietijos vyriausybės nariai buvo baudžiami už genocido nusikaltimus, nubausti sąjungininkų suorganizuotame Neurnbergo teisme. Teismą turėtų suorganizuoti Jungtinės Tautos ir patraukti ne tik vyriausybės galvas, narius, bet ir kolektyviai visus likusius Khmer Rouge partizanus teroristus ir anarchistus. Pats tos organizacijos vado vas "Anga" ir premjeras yra Pol Pot. Savo laiku jis vadinosi ūkininku ir budistų vienuoliu. Kada nepavyko jam Paryžiuje baigti inžineriją, sugrįžo į Kambodiją ir mokino istoriją ir geografiją, bet slapta suorganizavo Khmer Rouge teroristų partizanų gaują ir su ja pasislėpė krašto džiunglėse. Jo žmona, Klėau Ponnary, tapo si vado žmona, pasižymėjo žiaurumu. Jo sesuo Leng Thirith išteikė už užsienio reikalų ministerio Leng Sary. Kitas kambodietis studentas Son Sen studijavęs Paryžiuje su Pol Pot, neišlaikęs egzaminų, kartu pasitraukė į džiungles, kuris vadovavo sukilėlių partizanų armijai. Jo žmona Yun Yat tarnavo režimo kaip propagandos ministrė. Pats vyriausias organizacijos Khmer Rouge vadas pasidarė val-

LIETUVOS KARIAI PRIE KATEDROS IŠLAISVINTAME VILNIUJE

JEI DIKTATORIAI BŪTŲ ŽMONIŠKI

Atrodytų, kad, kaip dabar sakome ir didžiųjų šiais kultūros ir civilizacijos žydėjimo laikais, turėtų ir žmogaus dvasinė kultūra propaguoti ar bent neatsilikti nuo medžiaginės kultūros progreso. Tačiau gyvenimo tikrovė rodo, kad nevisuomet taip yra. Tik pažvelgus į šio šimtmečio valstybių valdovus, gal tiksliau diktatorius, jau matome, kad dauguma jų ne tik didžiutis negalime, bet tie - siog jie daro gėdą šiam šimtmečiui ir žmonijos istorijai. Ypač šis šimtmetis gausus žiauriaisiais tironais, kurie pralenkia veik visus istorijoje žinomus dispotus.

Šiame šimtmetyje jau turėjome net du pasaulinius karus, kurie išžudė dešimtimis milijonų ne tik karių, bet ir civilių, niekuo nekaltų žmonių. Yra rimto pagrindo baimintis, kad dėl nežmoniškų valdovų užmačių ir jų nepaprasto apsiginklavimo, gali kilti ir trečias pasaulinis karas, kuris, panaudojus atominis ginklus ir jų sukelta radijacija gali nušluoti gyvybę nuo žemės paviršiaus.

Žmonijos patirtis rodo, kaip svarbu yra, kad tautų ir valstybių priekakyje stovėtų ir joms vadovautų dori,

humaniški ir psichiniai normalūs žmonės. Deja, dažnai pasitaiko, kad valstybių priešakin prasišveržia nebūtinai tokie privalomi asmenys. Jie patėmė valdžią gera valia jos iš savo rankų jau nebepaleidžia ir dažnai atneša savąjai tautai ir net visam pasauliui daug vargo, skausmo ir net išžudo milijonus nekaltų žmonių.

Hitleris jau pačioje pradžioje išžudė savo politinius priešus, galimus jam konkurentus. Jis sukėlė antrą pasaulinį karą ir buvo užsibrėžęs išnaukinti žydų tautą. Jis be pasigailėjimo naikino rusų belaisvius, lenkus, lietuvius ir kitų tautybių, jo režimui vienu ar kitu būdu, besipriešinančius asmenis. Jis įsteigė koncentracijos stovyklas su specialiomis krosnimis ir dujų kameromis, kuriose sunaikino milijonus niekuo nekaltų civilių, vyrų, moterų ir vaikų, tik dėl to, kad jie buvo žydų tautybės. Jie ten naikino ir kitų tautų žmones, kurie aktyviau pasireiškė prieš jo santvarką. Čia ir kykla klausimas, argi taip galėjo elgtis psichiniai normalūs žmogus? Atrodytų, kad jis mažų mažiausia turėjo būti tam tikro laipsnio paranoidas ar su kokiais nors kitais psichiniais su-

trikimais.

Arba imkime vėl antrą šio šimtmečio "pažybą", kuris, kaip patikimi šaltiniai tvirtina, yra išžudęs apie 60-70 milijonų žmonių. Argi šis tironas, su tokiais "nuopelnais", gali būti laikytinas visai psichiniai normaliu žmogumi? Į jo gyvenimo pabaigą aiškiai matėsi jo protinio nenormalumo simptomai, jis sirgo persekiojimo manija. Jis išžudė savo partijos aukštuosius pareigūnus, politikus, maršalus, generolus, gydytojus ir kitus, tik bijodamas, kad iš jo nepaverstų valdžios ar jo nenužudytų.

Neatsiliko nuo Stalino ir Kinijos Mao-Tse-tungas. Tvirtinama, kad jis, dėl savo tautos gausumo, sunaikino žymiau daugiau negu Stalinas. Mao-Tse-tungas naikino be jokio pasigailėjimo savo reformų įvedimo ir bendrai aktyvesnius komunistų priešus, primenant jiems reakcionierių, sabotažnikų ir, kaip komunistams įprasta, visokių ten "liaudies priešų" vardus. Jis savo asmens kultą kinų tautoje buvo iškėlęs aukščiau negu Stalinas. Juk tai irgi savo rūšies psichinio nenormalumo pažymys.

Tačiau šie visi trys čia suminėti žymiausi šio šimtmečio žudikai jokiu būdu nebuvo tokie psichiniai pamišėliai, kaip jų veiksmus, kaip ne-

LIETUVOS KARIUOMENĖS 61 M. ATKŪRIMO SUKAKTIS

Jau 61-mąjį kartą minime Lietuvos atkūrimo sukaktį, nors savos kariuomenės jau seniai nebeturime. Buvusi nepriklausomos Lietuvos kariuomenė turėjo daug nuopelnų savo valstybei. Pirmieji pulkai, suformuoti beveik iš vieny savanorių, dvejus metus kovojo su Lietuvos nepriklausomybės priešais rusais, vokiečiais ir lenkais ir apgynė savo tėvynės laisvę ir valstybės nepriklausomybę.

Tai buvo mūsų didelio pasiryžimo metai. Tada lietuvių tauta kupina pasišventimo ir pasiaukojimo bendriems tautos reikalams, energingai pakilo iš ilgos nelaisvės ir priespaudos, pasiuntė tūkstančius drąsiausių savo sūnų savanoriais į kovotojų eiles. Tai buvo istorinis žygis, kuriame dalyvavo visa lietuvių tauta.

1918 m. lapkričio 11 d. buvo sudaryta pirmoji Lietuvos vyriausybė, kurios ministru pirmininku ir krašto apsaugos ministru buvo paskirtas prof. A. Voldemaras, jo adjutantu karininkas A. Juozapavičius.

1918 m. lapkričio 23 d. prof. A. Voldemaras įsteigė Apsaugos Tarybą. LAPKRIČIO 23-ji - savanorių kūrėjų, šaulių, partizanų ir visų kovotojų už Lietuvos Laisvę ir nepriklausomybę, pagarbos, padėkos ir ryžto įprasminimo diena, kuri mūsų tautai turi būti prisimintina.

normalių, galima būtų pateisinti ir atsakomybę nuo jų dėl to nuimti. Jie pavergė savo tautas ar užtraukė skaudžias pasekas (Vokietijai), sujaukė pasaulyje politinius, ekonominius ir socialinius santykius ir išugdė naują grėsmę pasaulinei taikai.

Turime ir visą eilę dar ir mažesnių šių dienų valdovų, kurių dėl jų elgesio, veiksmų ar vykdomų reformų, irgi negalime laikyti normaliais, kurie šiam šimtmečiui taip pat daro gėdą.

Juk toks buvęs Ugandos diktatorius I. Amin savo įvairiausiomis išdaigomis, išsišokimais, kvailais oficialiais pareiškimais ir be atodairių kitų genčių naikinimu, įrodė jog jis buvo aiškus psichopatas, o vis tik turėjo pasekėjų, kurie rėmė ir jo režimą gyre.

Arba vėl, Centrinės Afrikos diktatorius Bokassa (dabar jau irgi nuverstas) net pasiskelbė save imperatoriumi ir neskaitant savo politinių priešų nužudė net virš 100 vaikų, kurie atsisakė dėti mokyklose jo įvestą uni-

formą. Be to, spauda tvirtina, kad jį nuvertus, jo rezidencijoje buvo rasta įrodymų, jog jis mėgdavęs užkasti net ir žmogienos.

Kambodijos tironas Pol Pot (dar džiunglėse priešinasi su savo partizanais Vietnamo karininkams daliniam žudynėmis pralenkė net ir garsų jų vadą Atilą. Jis buvo pasiryžęs išnaikinti visą inteligentiją, net ir visus tuos, kurie mokėjo tik skaityti ir rašyti. Norėdami išlikti gyvi, daugelis išsigynė, kad jie yra raštingi. Laimė, jėgą karą Pol Pot tuo išvarė iš miestų ir miestelių visus gyventojus į laukus ir džiungles. Daug jų išmirė badu ir įvairiomis ligomis. Ligonis ir nebe galinčius paeiti varovai be jokių ceremonių šaudė, pribaižę durtuvais ar tiesiog lazdomis krupino jų galvas. Jis per 4 metus sunaikino puse savo 7 milijonų tautos ir, jei nebūtų Vietnamo komunistų nuverstas, dar nežinia kaip toli jis būtų nuėjęs. Tai reto žiaurumo plėšrus žvėris komunistas, nešiojantis tik žmogaus išvaizdą.

(Nukelta į 2 psl.)

Vilius BRAŽĖNAS

LAŠAS PO LAŠO... ANT C.F.R.

Prisimenu Vytauto Didžiojo Un-te klausęs tekstilės inžinerijos doko-ranto disertacijos, tema "Vilnos plaukelis belankstomas pavargsta". Tas pat, žinoma, tinka ir kitoms me-džiagoms. Vienok įdomu tai, kad pana-šiai, pasirodo, yra ir su pačiom galin-giausiom politinėm grupėm, kaip, pa-vyzdžiui, susimokėlių internaciona-listų organizacija C. F. R. (Council On Foreign Relations).

Apie galingąją C. F. R. veik nieko neužtiksi didžiojoje spaudoje, nema-tysi specialių programų televizijos tinkluose, negirdėsi prezidentinių rinkimų debatuose, nežiūrinsi, kad C. F. R. yra pati svarbiausia privati organizacija Amerikoje. Floridos valstijos un-to politinių mokslų profesorius Thomas R. Dyes savo knygo je "Who's Running America? " Štai ką sako:

" Įtakingiausia politikos planavi-mo grupė užsienio reikaluose yra Council On Foreign Relations... " Nenuostabu. Pagal C. F. R. Metinį Reportą 1978 metais 284 jo nariai bu-vo aukšti valdžios pareigūnai (Iš vo-l, 870 narių organizacijos !) Tačiau dauguma amerikiečių nėra net girdė-ję apie Council On Foreign Relations - sakoma John Birch Society naujau-siame filme " THE INSIDERS " , " Žvilgnis į galingas žmones, kurie diktuoja Amerikos politiką. Tame pa-čiame filme nurodoma kodėl taip yra:

" Viena priežastimi yra tai, kad 171 žurnalistas, korespondentai ir ko-munikacijų viršininkai yra taipgi ir C. F. R. nariai, ir jie nerašo apie or-ganizaciją. Tikrumoje C. F. R. nariai retai kalba apie organizaciją, kadan-gi yra aiški narystės sąlyga, jog bet koks atidengimas to, kas vyksta susi-rinkimuose, bus laikoma pagrindu pašalinimui ".

Vienok, nežiūrint C. F. R. didžiulės galios ir milžiniškos įtakos į viešosios opinijos formavimą, CFR

vadovybė ir kai kurie nariai, kaip pasirodo, atvirai pareiškia savo su-sirūpinimą, kad konservatyvių ameri-kiečių tarpe sparčiai sklindas CFR vaidmens supratimas ir jo interna-cionalistinių siekių atidengimas tos organizacijos slapta hegemonijai. Visa tai, žinoma, pasidarė tik deši-nių organizacijų ir spaudos nepaile-tamų pastangų dėka. Todėl "liberali-nis" elitas ne be pagrindo bijosi kon-servatyvių informacijos šaltinių, pa-našiai kaip Sovietų ir Nacių okupaci-nės administracijos bijojosi ir bijosi lietuvių patriotinės pogrindžio spau-dos. Dr. Susan L. M. Huck, nuosta-biai puikiai informuota intelektualė ir pamėgdžioti neįmanomu stiliumi rašanti AMERICAN OPINION bendra-darbė, to žurnalo 1979 m. lapkričio laidoje, pavyzdžiui, štai ką rašo: "Ži-nok, net ir bučiausias C. F. R. partie-tis pradeda nervintis. Profesionalas fotografas, pasiūstas į Harold Pratt House padaryti C. F. R. klubo nuo-traukas šiam straipsniui ("C. F. R. ir Senatas") iliustruoti, buvo pavary-tas. Jam buvo pasakyta, kad jau ir taip C. F. R. organizacijai teikiama per daug dėmesio, ir kad " bėrčini-n-kai " esą užsimoję juos sunaikinti. Nuostabu ! Todėl - patrinkime ran-kas, bičiuliai, ir pasidžiaukime gero mis žiniomis ! "

Kitas amerikoniško " pogrindžio " žurnalas - savaitinis "THE REVIEW OF THE NEWS " su pasitenkinimu šaiposi iš C. F. R. nario, žurnalisto Leslie Gelb verkšlenimo NEW YORK TIMES š. m. rugsėjo 26 d. laidos ve-damųjų puslapyje.

" Politinį centrą, kurs praeityje tarnavo Jungtinių Valstijų užsienio politikai kaip balastas (pastovumu) dešinysis sparnas veik baigia sunai-kinti... Plačiau gerbiamas ir nuovo-kos turis respublikonas George Busi kurs siekia savos partijos nominaci-jos prezidentiniams rinkimams, iš-stojo iš Council on Foreign Rela-

tions New Yorke. Matoma net vos tik susirūšimas su šia centristine orga-nizacija, kur girdima visų nuomonių, yra skaitoma per daug pavoju poli-tiniams nuosakiesiems".

Štai ką reiškia neatlaidus tiesos ir slepiamų faktų kėlimas viešumon: net pati galingiausia ir turtingiausia JAV organizacija puola panikon, kai jos darbai ir tikslai išvelkami viešu-mon. Tenka prisipažinti, kad buvo sun-ku tikėtis ko nors taip greit susilaukti. Tačiau turint mintyje C. F. R. in-ternacionalistų pastaraisiais metais laisvajam pasauliui padarytą ir šian-dien daromą žalą, C. F. R. kaukės nu-plėšimas ir dienos švieson išvilkli - mas ateina visai ne per anksti.

Tad pasirodo tiesa, kad " lašas po lašo ir akmenį pratašo " C. F. R. ak-meniui galutinai sutrupinti tereikia daugiau tiesos "lašų" ir daugiau lašin-tojų. Lietuvos ir pasaulio laisve besi-sielojančiai išeivijai čia yra dėkingi: veiklos dirva, nes po C. F. R. akmeni- nuo saulės šviesos pasislėpę ropoja kirminai ir slimokai atsakingi už Jai-tą, už detentę, už SALT ir už komu-nizmo stiprinimą ir išlaikymą apsk-ritai.

JEI DIKTATORIAI...

(Atkelta iš 1 psl.)

Likusiems Kambodijos gyventojam dabar gresia badas. Krašto ūkis ir eko-nomija sugriauti, nėra darbo, duonos nei pinigų. Dviem milijonams gyventojų gresia formali bado mirtis, jei greit nebus suteikta pagalba iš užsie-nio. Dabartinė Hanojaus komunistų pa-statyta valdžia Kambodijoje daro vis kius trukdymus pagalbos pristatymui iš laisvo pasaulio, nenorėdama parodyti pasauliui komunistų sukurto "ro-jaus". Kaip tarptautinės pagalbos or-ganizacijos prezidentas S. Mooney - ham rašo, dabar visi Kambodijos gy-ventojai, žinoma, išskirus partijos narius, atrodo kaip ką tik paleisti iš Buchenevaldo koncentracijos stovyk-los - gyvi skeletai.

Turime šiandien dar ir Irane reli-ginio fanatizmo visiškai apakintą dik-tatorių A. Khomeini. Jis, paėmęs val-džią, Alacho garbei jau paukojo - išžudė veik visus Vakarų orientaci-jos aukštesnius kariškus ir šiaip pa-reiškusi ir kuria tik jam vienam te-žinomą islamo respubliką, grąžinda mas pažangos keliuėjusį kraštą į tamsius viduramžių laikus.

Net ir vėžiu sergantį nuverstą ša-čą jis reikalauja išduoti arba pa-grobti ir sukapti į šmotelius. Argi tai psichiniai sveiko, normalaus ir dar dvidešimtojo amžiaus pabaigos valdovo elgesys? Bet jis kol kas val-do, siaučia, turi ištikimų pasekėjų ir vykdo savo programą.

Nei Jungtinės Tautos, nei laisvieji Vakarai, nekalbant jau apie komunis-tinius kraštus, tokių ir panašių valdo-vų-tironų šiandien formaliai nesmer-kia, su jais bendradarbiauja ir net pa-galiau skaito sau už garbę paspausti jų kruvinas rankas. Tai štai kokį tra-gišką ir gilų moralinį nuosmukį išgy-vena šių dienų pasaulis ir kaip toli jis jau yra nužygiavęs savęs degre-davimo ir dvasinio išsigimimo kryp-timi.

Kiek vargo, skurdo, kraujo, kančių ir gyvybių būtų išgelbėta tik vien šiame šimtmečiuje, jei vien tik čia su-minėti diktatoriai - tironai, dar prieš jiems išgalint, būtų buvę sutramdyti ar jei jie būtų buvę normalūs, huma-niški, su visais doro ir garbingo ž-mogaus privalumais?

Kaip matome, moderniškiausi lai-kai išugdė ir rafinučiausius diktato-rius, žudikus, nes dvasinė jų kultūra dar šimtmečiais atsilikusi nuo s-markiai progresuojančios medžiagi-nės pažangos ir todėl daugeliu atvejų ir šių dienų žmogus žmogui tebėra plėšrus vilkas.

J. K.

VAIKU VARD AIS JAMŽINTAS POPIEŽIAUS VIZITAS

Ryšium su popiežiaus vizitu Airijoje Londonerio mieste (šiaurės Airijos) ligo-ninės skyrūje tomis dienomis pasaulio šviesa išvydė šeši vaikai buvo pakrikšty-ti Jonais Pauliais, vienas Seanu Paulium, septyni Pauliais, du Jonais ir septynios mergytės Paulėmis.

Sostinė Belfastas dar nesąs suvedęs naujagimių statistikos, o iš kitų puvini-kės vietų gautomis žiniomis vienur dyvnu-kės viena gavo Paulės, kita Seanos vardus, kita pora - Paulės ir Joanos.

L. K. Savanorių Tarnų... II suvažiavimas

J. P. K E D Y S

KAS LEMIA TAUTOS VALSTYBINGUMĄ - KULTŪRA AR KOVA?

Dar nepriklausomais laikais vyko gana intensyvios diskusijos intelligen-tijos tarpe kam daugiau pastangų ir lėšų skirti : tautinės kultūros ugdy-mui ar karinės jėgos stiprinimui. Kul-tūrininkai savo įrodymus rėmė tuo, kad mažoms tautoms išlikti tėra vie-nintėlis laidas - savita kultūra, kurią nei priešas nei laikas staigiai nega-lės sunaikinti, kai tuo tarpu jėga pra-laimėjimo atveju išnyksta automatiš-kai.

Karinės jėgos šalininkai įrodinėjo, jog po pirmo pasaulinio karo Lietuva atstatė savo valstybę ne savo kultū-ros pranašumu, bet sugebėjimu su-kurti laiku militarinę jėgą. Esą nei bolševikai nei lenkai dėl lietuviškos kultūros nebūtų sustoję prie Lietuvos sienų, jeigu juos nebūtų sulaukusi sa-va tautinė karinė jėga.

Bolševikams Lietuvą be pasiprie-šinimo užėmus kai kam susidarė iš-pūdis kad kultūrininkai buvo lyg ir teisūs propaguodami kultūrą kaip val-stybingumo laidą, nes ir mūsų karuo-menę sudėtos lėšos pateko be šūvio į bolševikų rankas.

Tai tas viskas žinoma buvo prieš keturiasdešimt metų visai kitoje po-litinėje eroje. Įdomu yra bent labai trumpai ir vėl tą pačią kultūros ir kovos problemą panagrinėti kaip II pasaulinio karo išdavą: kuris iš šių elementų daugiau lėmė valstybių sus-kūrimą.

Kaip gerai žinome po II-jo pasau-linio karo naujosios valstybės daugumoje susikūrė Afrikos ir Azijos kon-tinentuose. Kad daugumoj tų susikūru-sių naujų valstybių kultūrinis lygis buvo nepaprastai žemas, tai dėl to r-dos ginčytis netektų. Daug iš tų naujų valstybių dar tebegyveno pusiau ak-mens amžiaus gadyne, valstybė susi-dėjo dar iš daugybės giminių, kelias-dešimt kalbų, tos giminės dar gyven-c klajoklių gyvenimą. Tačiau dėka ke-lių išprūsusių vadų, tie pusiau lauki-niai žmonės, išvystė tokią partizaninę kovą prieš kolonijalines galinga-imperijas, kad jos viena po kitos ka-pituliuavo atviroje kovoje prieš tuos pusiau laukinius Afrikos ir Azijos gy-ventojus, arba jausdamos iš anksto pralaimėjimą "savanoriškai" su-teikdavo nepriklausomybę.

Štai keletas daugiau charakteringų pavyzdžių iš maždaug šimto naujai susikūrusių valstybių po II-jo pasaulinio karo. Afrikoje, Kenijos ko-

lonijoje vado Kenijatos sujungtos pus laukinės giminės su peiliais, ietimis ir kitais primityviais ginklais, po il-gų metų kovų privertė galingiausią pasaulio imperiją - Angliją kapitu-liuoti ir suteikti Kenijai nepriklausomybę. Lygiai tas pats likimas Angli-ją ištiko Kipro saloje. Daugumoje be-rasčių Graikų kilmės Kipro gyvento-jai, po dešimt metų aršių kovų, tiek išvargino Angliją, kad ši pagaliau su-teikė Kipro salai nepriklausomybę.

Prancūziją lygiai toks pats liki-mas ištiko Azijoje ir Afrikoje-Alžyre. Alžyro klajokliai gyventojai nuga-lėjo antrą imperinę galybę - Prancū-ziją.

Visos po II-jo pasaulinio karo iš kolonijalinių imperijų susikūrusios valstybės apytikriai galima būtų su-grupuoti į tris kategorijas: 1) kai tautiniai judėjimai vedami partiza-nų karą prieš imperiją priverčia ją kapituliuoti; 2) kai tautiniai judėji-mai graso kolonijalinę imperiją par-tizaniniu karu ir ji sutinka "savanoriškai" suteikti laisvę ir 3) koloni-jaliniai gyventojai infiltruoti komu-nistų tampa "išlaisvinimo" aukomis - Angola, Mozambikas, Šiaurės Viet-namas ir t. t.

Taigi, kaip ten beanalizuotume, virš šimto naujai susikūrusių po II pasaulinio karo valstybių atsiradi-mo pagrindus, vis dėl to tenka pri-eiti labai aiškios išvados, jog tos valstybės šiandien egzistuoja tik to-dėl, kad jos vedė ilgų metų sunkias kovas prieš imperines galybes, ar-ba graso pradėti kovas ir gavo ne-priklausomybes. Kultūrinis faktorius toms valstybėms gauti nepriklausomybę, arba visai jokios reikšmės neturėjo, (nes ir tos kultūros daugumoje atvejų nebuvo) arba, jeigu kur nors ir turėjo, tai tik antraeilę reikš-mę.

Taigi, atrodo, kad tiek po I-mojo ir tiek po II-jo pasaulinio karo naujoms valstybėms atsikurti principai pasi-liko galioje tie patys; kieta fizinė kova.

Sekant logišką išvadą ir istorine patirtimi, panašios situacijos tenka laukti ir ateities atsikuriančioms val-stybėms Rytų ir vidurio Europoje.

Sovietų Sąjungos disintegracijos atveju tik tos tautos turės galimybę sukurti savo tautines valstybes, ku-rios sugebės apginti savo sienas nuo gobšių kaimynų.

Australija. Adelaidės savanoriai kūrėjai su savo vėliava. Vidury sav. kūr. Vladas Petkūnas, Laisvosios Lietuvos kolegijos narys.

The Birch Log

FIDELIS IR MELAGIŲ LAIKOTARPIS

John F. McManus

Belmont, Massachusetts - Kada jis pasirodė Jungtinių Tautų Organi-zacijoje, Fidelis Castro kalbėjo ne kaip Kubos galva, bet kaip "neutralių jų" tautų pirmininkas. Savęs vaizdavimas "neutraliuoju" yra didelis me-las. Castro yra išlaikomas didele so-vietų parama, siekiančia milijonus dolerių kasdien. Jis taip pat yra lai-komas po sovietų priežiūra, kuri pa-sireiškia tūkstančiais sovietų karių pačioje Kuboje. Jeigu Kuba nepriklau-so nuo kitų, tai galima būtų pasakyti, kad mėnulis yra iš žalio sūrio pada-rytas.

Svarbiausia Castros dviejų valan-dų ir šešių minučių kalbos tema bu-vo jo reikalavimas įsteigti \$ 300 bi-lijonų fondą, kuris tarnautų pasaulio turto išskirstymui. Mes norėtume Jus užtikrinti, kad šitoks reikalavi-mas neatras pritarimo svarstymam bet gi ankstyvesnieji panašūs reika-lavimai mus įspėja, kad toks užtikri-nimas būtų netikslus.

Melais Ramstoma veikla

Castros kalba buvo perpildyta to-kiu melu, kuris yra pagrindu šio lai-kotario veiksmams. Pavyzdžiui me-las, kad nusiginklavimas atneša tai-ką. Tai netiesa; toks gestas iššaukia karą. Bet gi Amerika, taikos vardan, nusiginkluoja!

Dar kitas melas atrandantis prita-rimo, kur yra sakoma, jog parama ir prekyba su Sov. Sąjunga ir R. Kinija pakels rusams ir kiniečiams gyveni-mo lygį ir tuo pačiu atgraso karo ga-limumus. Bet gi tokia parama pagelb-ti raudonųjų diktatoriams, bet ne žm-nėms ir įtvirtina tokius tironus val-džioje.

Fidelis Gabus Melagis

Vienas iš daugelio Castro melų JTO yra populiarus įsitikinimas, kad karus sukelia neturtas, ligos, badas ir beraštiškumas. Reiktų paklausti, kaip neturtinga, badaujanti tauta šito-kį karą finansuos? Tikrumoje karai yra sukeliami vyriausybės ir jų vadų

kurie nėra nei alkani nei ligoti kada jie siunčia kitas gyvybes į mušį. Net paviršutiniškas žvilgsnis istorijon šį faktą patvirtina. Fidelis ir daugelis jo sąjungininkų neturėtų rūpintis, nes pasaulis, istorijos atžvilgiu, yra užsi-krėtęs nepaisymo nusistatymu.

Castro planas, kuriuo jis reikalau-ja Vakarų parūpinti \$ 300 bilijonų turto išskirstymui, yra pagrįstas me-lu, tvirtinant, jog turtas yra pinigai. Netiesa, turtas yra produkcija. Jeigu jo ir kiti nepasiturintieji kraštai yra pasiryžę savo žmonių gerbūvių pakel-ti, jie turi sudaryti iniciatyvą gamy-bai. Žodžiu, turi leisti laisvei pasi-reikšti.

Tik laisvės aplinkumoje žmonės nuveikia. Jeigu jie gali pasilaikyti sa-vo darbo vaisius, žmogus dirbs smar-kiau ir pagamins daugiau negu tie, ku-riems grasoma botagu arba vergų stc vykloje randasi. Kuba yra atsilikusi, nes viskas yra vyriausybės rankose. Jos žmonės yra nutildyti, jų energija prislopinta, asmeniškias siekis neiggy-vendinamas ir visame kame viešpa-tauja tironija. Jeigu Vakarai ir būtų įkalbėti duoti \$ 300 bilijonus vien tik Kubai, viskas greitai išgaruotų jeigu tuo pačiu laiku nebūtų gražinta lais-vė.

Amerika Tiki Melu

Taip kaip Roma savo Respublikos metu, JAV tapo didžia gėrybių gamin-toja (turtinga šalis), nes jos žmonės buvo laisvi. Tragedija yra tame, kad vietoje paskleidžiant amerikonišką gyvenimo būdą, mes nusizeminę pri-imame F. Castro melus; mes remia-me tokios pačios galvosenos tironus visame pasaulyje ir galvotrūkščiais lekiame prie beprasmiškos komunistų stiliaus vyriausybės mūsų šalyje.

Jeigu amerikiečiai suprastų kas tikrai yra turtas, Fidelis taptų pajuo-kos objektu. Net ir mūsų pačių vyriau-sybė liautųsi smaugti amerikiečių produktingumą.

© 1979 The John Birch Society Features

Laisboji Lietuva

2618 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
Telef.: 476-3371 or 839-5531

Laisvajai Lietuvai Paremti Aukojo

Jonas Liubinskas, Rosemount, Conn.	75.00
Antanas Juozaitis, Lakewood, Ohio, be anksčiau prisijusių	
100 dol., dar prisijuntė	50.00
Ona Alginienė, Chicago	26.00
LB Krašto Valdyba per išdėninką F. Andriūną	25.00
Kazys Čiurinskas, St. John	11.00
Aldona Valys, Gulfport	11.00
L. P. Šulas, Chicago	10.00
Bronius Liškus, Miami	10.00
Povilas Lingis, Florida	10.00
Vincas Valkavickas, Chicago	10.00
A. Satkauskas, Oakville, Conn.	6.00
St. Mačys, Cleveland	6.00
A. Pocius, Rockford, Ill.	6.00
M. Povilaitis, Woodhaven	5.50
V. Rutkauskas, Cleveland	5.00
Angelė Jonynas, Conn.	5.00
A. Kudžma, Montreal	5.00
V. Lozoraitis, Linden	5.00
K. Dulyš, Crowdsville	5.00
J. Bružas, Hot Springs, Ark.	5.00

Visiems nuoširdžiausiai dėkojame.

LAISVOSIOS LIETUVOS spausdinimo priemonių atnaujinimui loterijos dovanų traukimas įvyks tuoj po Naujųjų Metų.

L. L. SKAITYTOJAI ĮSIGIJO DOVANŲ KNYGELES:

A. Diržys, H. Šilinis, J. Jurskaitis, J. Vadopalas, K. Vaitaitis, A. Karso-
kas, J. Povilaitienė, Pr. Baltuonis, J. Bacevičius, Tallat -Kelpša, P. Lalas
D. Šukelis, J. Ribinskas, V. Senuta,
Butkus, D. Mikeliūnas, L. Šulas, N.
Norris, J. Kanišauskas, M. Šileikis,
K. Zara, A. Navikas, Br. Liškus, Z.
Tamošauskas, K. Dulyš, A. Maskoliū-
nas, J. Klimavičius, V. Gudus, E. Puš-
neraitienė, E. Veston, P. Dambras-
kas, St. Varanka, W. Botsharow, M.
Mėlienė, J. Arvydas, J. Kalnietis, J.
Vilkas, P. Burkauskas, J. Radzevičius
Br. Zolpys, Ild. Šadauskas, J. Kernagis
D. Bobelienė, V. Blažaitis, Vl. Išganai-
tis.

A č i ū visiems!
(Bus daugiau)

Europos Kraštų LB pirmininkų ir valdybų suvažiavimas įvyks 1980 m. rugpjūčio 9-16 dienomis prie Insbruko, Austrijoje, Europos Lietuvių Stadijų Savaitės metu. Suvažiavime dalyvaus PLB pirmininkas Vytautas Kamantas.

VILIUS BRAŽENAS KELIONĖJE

Mūsų bendradarbis V. BRAŽENAS šiuo metu keliauja su paskaitomis Amerikos Šiaurės Vakaruose. Jo šios kelionės teritorija apima Washington Oregon, Montana, Wyoming ir Idaho valstijose.

Šio numerio straipsnis buvo mums išsiųstas iš Twin Falls, Idaho.

V. Braženas mums rašo, jog kelio nėje užtruks 4 savaites ir turės 22 užplanuotas kalbas ir priedu visą eilę kalbų biznieriams, moksleiviams, studentams ir kt., bei pasirodymų vietinėse TV programose ar radijo pokalbių.

V. Braženo turą organizuoja John Birch Society kalbėtojų biuras American Opinion Speakers Bureau. Jo keliuonį dėka apie Lietuvos bylą ir jos okupantą sužino žmonės toli - miausiuose JAV užkampiuose. Net ir daug tokių, kurie nebuvo girdėję.

Mūsų skaitytoja Ursula Dunbar, Bridgeview, Ill., užprenumeravo Laisvąją Lietuvą Aleksui Skar-
džiui jo Vardadienio proga. ir linki jam geros sveikatos ir pasisekimo gyvenime.

Jonas Liubinskas, Rosemount, Q. Canada, mūsų nuolatinis skaitytojas ir rėmėjas, prisiuntė 75 dolerius spausdinimo priemonėms patobulinti ir ta pačia proga linki L. L. bendradarbiams geriausios sėkmės ko-
voje už mūsų protėvių žemės laisvę. Mūsų geradariui Jonui Liubins-
kui nuoširdžiai dėkojame už didelę paramą ir linkėjimus.

Laisvosios Lietuvos Knygų Leidykla

L. L. skaitytojams, užsiskaitusiems visus mūsų leidinius ir prisijuntusiems \$25.00, gauna žemiau nurodytas knygas. Už pavienes knygas gauna 25% nuolaidos. Užsakymus siųsti "Laisvosios Lietuvos" redakcijos adresu.

1. PROF. A. VOLDEMARE RASTAI	\$10.00
2. V. Braženas SAMOKSLAS PRIEŠ ŽMONIJĄ	\$2.50
3. J. Gliada AITVARAI IR GIRIA	\$4.50
4. A. Katrys ISTIKIMOJI ŽOLĖ	\$4.00
5. A. Baronas VĖJAS LEKIA LYGUMA	\$4.00
6. B. Kemežaitė ... SUDIEVI! AŠ IŠEINU...	\$4.50
7. St. Jakubicko "Kas Yra Lietuvos Atgimimo Sajūdis"	\$5.00

KUPONAS: prašau užpildyti ir iškirpus pasiųsti

LAISVAJAI LIETUVAI

2618 West 71st Street - Chicago, Illinois 60629 - U. S. A.

☐ Siunčiu \$10.00 metinei prenumeratui ir prašau siųsti "Laisvąją Lietuvą"

☐ Siunčiu \$ _____ už čia nurodytas knygas:

Vardas ir Pavardė: _____

Numeris ir Gatvė: _____

Miestas ir Valstija/Provincija: _____

Pašto Zona: _____

Valstybė: _____

ČIURLIONIO ansamblis, š.m. gruodžio 9 d. 3 val. p. p., Marijos aukšt. mokyklos auditorijoje išpildys programą minint BALFo 35-rių metų veiklos sukaktį.

DIDELIS LAIMĖJIMAS WASHINGTONE

Su džiaugsmu pranešame, kad Atstovų Rūmų Užsienio reikalų komite-
tas priėmė Pabaltiečiams labai svar-
bią rezoliuciją, kuria reikalaujama,
kad JAV vyriausybė imtųsi priemonių,
siekiant greičiau užbaigti kolo-
nializmą Lietuvoje, Latvijoje ir Es-
tijoje. Taip pat šia rezoliucija skati-
nama JAV vyriausybė iškelti Pabal-
tijo klausimą Madrido konferencijoje
šios rezoliucijos numeris pakeistas
iš 147 į 200. Svarbu, kad lietuviai šių
tų kuo daugiau laisvų Atstovų Rūmų
pirmininkui Thomas P. O'Neill, pra-
šant greičiau rezoliucijos klausimą
įnešti į Atstovų Rūmų pilnatos posė-
dį. Laiške reikia išreikšti mintį:

PLEASE INTRODUCE INTO THE
HOUSE AGENDA AS SOON AS POS-
SIBLE HOUSE CONCURRENT RE-
SOLUTION 200. Siųsti: The Honorab-
le Thomas P. O'Neill, Speaker of the
House, House of Representatives,
Washington, D. C. 20515.

ALT Informacija

Spalio mėnesyje Lietuvos
Generalinė Konsulė Juzė DAUŽVAR-
DIENĖ dalyvavo ir Lietuvai atstova-
vo šiuose renginiuose:

Čikagos Konsulinio Korpuso prie
špiečiuose Illinois Gubernatoriaus J.
Thompson pagerbimui,

Konsulinio Korpuso ponių Klubu
atsilankyme ir priešpiečiuose Balze-
ko Lietuvių Kultūros muziejuje,

Kinijos buvusio Konsulo ir ponios
O'Young Laisvos Kinijos Nepriklaus-
omybės minėjimo priėmimo,

Šv. Tėvo Jono Pauliaus II vizito me-
tu jo garbei skirtame Čikagos Simfo-
ninio Orkestro koncerte Švento Var-
do katedroje,

Ispanijos Generalinio Konsulo Mar-
tinez-Agullio suruoštame Christophe-
ro Columbus šventės priėmimo,

JAV Federalinės valdžios Ameri-
ca's Ethnic Heritage projekto patari-
mo komiteto posėdyje.

Dr. Saulius VAIČAITIS buvo pak-
viestas dalyvauti "Intercontinental
Symposium on Timolol", Stockholm,
Švedijoje, kuris vyko spalio 24-31
dienomis. Ten dalyvavo apie 500 dak-
tarų iš viso pasaulio ir 50 daktarų iš
Amerikos. Dr. S. Vaičaitis buvo pak-
viestas atstovauti Floridą.

Timolol (aukšto kraujo spaudimo
vaistai) jau Europoje vartojami be-
veik 8 metus, tačiau Amerikoje į apy-
vartą išeis dar tik už kelių metų. Dr.
S. Vaičaitis specializuojasi vidaus
ligomis Largo, Floridoje ir dalį lai-
ko pašvenčia aukšto kraujo (hyper-
tension) tyrinėjimuose.

CLEVELANDO ŽINIOS

Lietuvių Amerikos piliečių klubas
šiais metais paskyrė 1,000 dolerių
premią visuomenės veikėjui Jurgiui
Malskiui.

Lapkričio 3 d. Lietuvių namuose
jam pagerbti suruoštas banketas.

Lapkričio 18 d. į Clevelandą atvyks
ta Čikagos Dainavos ansamblis su
muzikinio veikalo "Emilija Platerytė"
pastatymu.

Veikale dalyvauja 80 asmenų: solis-
tų, choristų. Orkestras sudarytas iš
Clevelando simfoninio orkestro na-
rių.

L. B. Clevelando apylinkės valdyba
dėl didelių išlaidų kviečia mecenatus
paremti šio veikalo pastatymą Cle-
velande. Lietuviai prašomi gausiai
dalyvauti šio įdomaus, vertingo, mu-
zikinio veikalo parodyme. M.

KVIEČIAME! KVIEČIAME!

Šiais metais suėjo 35-rių metų Bendrojo Amerikos Lietuvių Šalpos
Fondo (BALFo) veiklos sukaktis.

Sukakčiai paminėti CHICAGOS BALF'o capskrities ir skyrių valdybos
rengia

ČIURLIONIO ANSAMBLIO KONCERTA

1979 m. GRUODŽIO MĖN. 9 D. (sekmadienį)

3 val. p. p.

Marijos aukštesniosios mokyklos salėje

Nauja ir įvairi programa: lietuviškos dainos, tautinių instrumentų
muzika ir tautiniai šokiai.

Vadovai: muzikas Alfonsas Mikulskis ir Ona Mikulskienė

Čiurlionio ansamblis dainavo ir grojo Lietuvoje, Vakarų Europoje,
Kanadoje ir Jungtinėse Amerikos Valstybėse.

ATSILANKYKITE: išgirsite labai gražią programą, atšvęsite 35-rių
metų Balfo veiklos sukaktį, paremsite Balfą.

Bilietus įsigykite iš anksto.

Gifts International (Vaznelių) prekyboje
2501 W. 71st St.
Chicago, IL.

30 METŲ SUKAKTIS

ALTS-gos Detroito skyriaus 30 m.
sukaktis buvo paminėta š.m. spalio
21 d. 9:00 val. r. Šv. Antano parapijos
bažnyčioje kun. Alfonsas Babonas at-
našavo šv. Mišias už mirusius sky-
riaus narius.

Akademija, meninė dalis ir pietūs
vyko Lietuvių Namuose. Minėjimą at-
darė skyr. pirm. Jonas Švoba, pasvei-
kindamas svečius programą praves-
ti pakvietė Praną Turūtą iš Grand
Rapids.

Sugiedotas Lietuvos himnas. Gra-
žią ir patriotišką invokacijos maldą
sukalbėjo kun. A. Babonas. Atsistoji-
mu buvo pagerbti mirę skyriaus na-
riai. Suglaustą skyriaus 30 metų veil-
los apžvalgą paskaitė skyr. pirmin.
Jonas Švoba, kuris už nuopelnus Lie-
tuvai ir Šaulių Sąjungai apdovanotas
Šaulių Žvaigždės ordinu. Apdovanoji-

mo aktą perskaitė St. Butkaus šaulių
kuopos pirm. Vincas Tamošiūnas. Or-
diną prisiegė LŠST Garbės Teismo
pirm. teis. Marijonas Šnapštys, asis-
tuojant Juozui Augaičiui.

ALTS-gos vicepirmininkas iš Los
Angeles Bronius Dūda pasveikino Są-
jungos pirm. Antano Mažeikos vardu
Rašytojas Vyt. Alantas skaitė paskai-
tą "Žvilgsnis į lietuvišką nacionaliz-
mą".

Meninę dalį atliko Toronto "Gintar-
ro" ansamblis vadovaujamas G. Pau-
lionienės. Ansambliui padėjo Jo-
nas Švoba, o jaunos mergytės Vytė
ir Rūta Šnapštytės vadovėl G. Paulio
nienei įteikė raudonų rožių puokštę.

Po programos buvo pietūs. Sukak-
ties proga sveikino 12 organizacijų
atstovai ir raštu 7. LB Detroito apyl
pirm. Algis Rugienius sveikindamas
J. Švobai įteikė Vilniaus universite-
to medali.

A. Gr.

J. Švoba, ALTSajungos Detroito skyriaus pirmininkas priima šaulių
žvaigždės ordiną. Iš kairės Jonas Švoba, Marijonas Šnapštys, Juozas Au-
gaitis ir Vincas Tamošiūnas. J. Gaizūčio nuotrauka

AUKOS ATKARPA

Vajaus Komitetui - Laisvoji Lietuva
2618 West 71st Street - Chicago, IL 60629

Siunčiu \$ _____ * auką patobulinimui spausdinimo
priemonėms.

Vardas ir Pavardė: _____

Adresas: _____

*su didesne auka kaip \$50, malonėkite prisiųsti savo as-
meninę nuotrauką.

Laisboji Lietuva

2618 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
Telef.: 476-3371 or 839-5531

Published bi-weekly on Thursdays, by Lithuanian Regeneration Association

Subscription rates: \$10.00 annually; 50¢ per copy.

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS
(USPS 301-580)

Leidžia LIETUVOS ATGIMIMO SĄJŪDIS
Įgaliotas Leidėjas ir Kolegijos Pirmininkas: Valerijonas Šimkus

Redakcinė Kolegija: Marijus Blynas, Vilijus Bražėnas, Stepas Jakubickas, Jurgis Juodis, Vytautas Laugalis, Jonas Miškinis, Kazys Oželis, Vladas Petkūnas, Kasperas Radvila, Alfonsas Rimas, Vytautas Semaška, Kazys Tautkus, Jonas Virbalis, Juozas Vilutis ir Povilas Žičkus.

Jvairių autorių straipsniai skelbiami LAISVOJOJE LIETUVOJE nevisada reiškia redakcijos ar leidėjo nuomonę. Rankraščiai redakcijoje nesaugomi. Gražiniai tik iš anksto susitarus. Prireikus, rankraščius redakcija trumpina ir juos taiso savo nuožiūra.

Redakcija veikia nuo 10 val. ryto iki 5 val. p. p., Ketvirtadieniais nuo 10 val. ryto iki 9 val. vakaro ir šeštadieniais nuo 10 val. ryto iki 1 val. p. p.

Prenumerata metams 10 dolerių. Atskiras numeris 50 centų.

TAUTOS KILNIEJI IDEALAI GYVI

Jonas MIŠKINIS

Šiandien, stebėdami pasaulyje politinio ir ekonominio gyvenimo vyksmus, matome kaip mendo. Tautos tarptautinės sutartys ir žmoniškumo idėjos.

XX amžiaus civilizacija pasiekė istorijoje negirdėtą aukštumą. Su pasididžiavimu ir pasitenkinimu šiais laikais žmogus žiūri į savo nuveiktus darbus. Genialūs mokslo tyrinėtojai ir išradėjai, gabūs įmonių savininkai, apsurkūs didžiosios pramonės organai, atlieka nepaprastus žygius. Stebinti tai, arodo, kad šių dienų technikai, tarsi, nieko nėra negalimo. Technika pakeitė žemės rutulio veidą ir pasakiškai padidino produktyvumą. Tačiau šalia milžiniškos gamybos atsirado godumas, pavydas, ištaigingumas ir, žinoma, tautų vergimas, autoritetų negerbimas.

Atrodo, kad tokia yra vyraujanti dabartinių laikų nuotaika, kuri vienur stipriau, kitur silpniau reiškiasi. Kilnieji žmogaus idealai lyg pamiršami ir žingsnis po žingsnio smunkama ir artėjama į nesustabdomą politinių sukurių naktį.

Lietuviai gyvendami svetur savo idealizmo ramstį pasirinkom tautą, ryžtames jai aukoti entuziazmą, laiką ir net jėgas, nes susipratęs lietuvis žino, kad tautos gerovėje sutelpta ir paskiro žmogaus gerovė bei jos buities prasmė.

Juk tautos džiaugsmas yra mūsų džiaugsmas, jos liūdėsiai – mūsų liūdėsiai. Taigi tautos didybė ir jos galybė sukelia giliausių mūsų būtybės gelmių entuziazmą.

Beieškant gėrio konkretaus pavidalo, apsisistojama ties savo tauta, nes patsai žmogaus instiktas garsiai sako, kad tauta yra tas šaltinis, kuris žmogų apdovanoja praeities kilniais turtais ir kur jis gali palikti savo –

sius laimėjimus, tą šaltinį praturtinamas. Taip kuriama tautos menas, literatūra, taip gimsta politiniai ir ekonominiai laimėjimai. Todėl kiekvieno lietuvių yra pareiga rūpintis, kad tautą žengtų didybės keliais ir kad niekas to žengimo jai netrukdytų. Tai kilnioji tautos meilės aistra, kurios šaknys glūdi tautoje. Negalima įsivaizduoti tokio išskirtino žmogaus, kuris neturėtų paveldėti savo tautos ypatybių ir tik ten ji gali tarpti, kur jos gimtietį tautiniai ypatumai randa atitinkamas sąlygas savo tautoje.

Žmogus nutraukęs ryšį su savo tauta, su lietuviška spauda, su tautos tradiciniais papročiais, yra tarsi benamys, kuris savo tarpimui neberanda tinkamų sąlygų. Jis yra lyg išrautas iš tos žemės, kurioje gali rasti saugų tinkamo maisto. Su tokia savęs išrovimu iš tautos, seka ir jo sielos skurdinimas, nes jis nebeturi po savo kojomis tvirtos atramos.

Pagarbą turim atiduoti brangindami tautos palikimą, istoriją, didžiulius praeities tautos žadintojus ir dabartinius mūsų tautos idealistus veikėjus. Tautos veikėjų gerbimas yra žingsnis į tautos kultūrą, per kurį vyksta mūsų asmenybės stiprinimas ir Lietuvos vadavimas.

Žodžiu, tarnavimas tautai reiškiasi aktyviu darbu, ginant ją nuo žalingų įtakų, didinant jos fizines ir moralines jėgas, apsaugant gyvenusių kartų sukurtus kultūros turis. Vadinasi, tarnavimas tautai gali būti įvairus, bet tikslas tegali būti vienas – tautos didybė ir garbė.

Jokia žemiška auka neatrodo per didelė, kai eina kalba apie tėvynės teises ir jos meilę. Mes čia matom vieną aukščiausių ir kilniausių sielos žmogaus gyvenimo aistrų.

Rusijos. Dalis tokių pesimistų dar sietingiasi įrodinėti, kad šių laikų pasaulis eina prie mažų tautų apjungimo ar sujungimo bei sumaišymo, kad tautinė idėja, kitaip "nacionalizmas" jau atmiršta ir taip toliau. Taip daro ir "auklėja" pavergtos Lietuvos jaunimą ne tik tikrieji Maskvos gauleiteriai, atėjūnai, bet ir patys komunistai, kurie pataikaudami didžiariusių sovietams (prisibijodami jų), smilkina lietuvių protus internacionalizmo ir sovietizmo nuodais, kad pagaliau lietuviai, o ir kiti pabaltiečiai atsisakytų nepriklausomybės idėjos vardan apjungtos ir "gerai" išvystytos sovietinės industrijos, kuri, pasak jų, neįmanoma, jei Lietuva vėl taptų nepriklausoma valstybė. Tautiniai, komunistiniai apologetai nusikalba iki tokio laimėjimo, kad sunku suprasti dėl ko jie taip daro. Štai faktas, jie pasisako už mažų tautų nepriklausomybę Afrikoje piktinasi, kad Ispanijos Katalonija neturi nepriklausomybės, kad baskai turi būti laisvi, kad J. Tito yra neteisingas apjungęs visus pietų slavus į vieną federaciją, bet apie savo lietuvių nekalka, jog jiems labiau negu baskams, katalonams ar makedonams priklausot teisė į pilną politinę ir valstybinę nepriklausomybę, kurie ją turėjo ir buvo viso pasaulio pripažinti. Kur gi logika tokių tautinių "filosofų" čia ir ten, kad valstybingumas mums nebūtinas, tik prašykime Maskvos; pasiremiant Helsinkio nutarimais, mums Human rights, dar religinės laisvės. Ar tai to jau užtenka? Kas taip teigia yra labai nesubrendęs politiškai, arba fanatiškas pseudokatalikas, kuris svarbiausiu pasiekimu laiko turėti elementares laisves, kurias mes turėjome, sakysim, 1920 metais.

Kaip suprasti tokius lietuvių čia Vakaruose, kurie nervuojasi kai pakalbi su jais ir pasakai, kad Lietuva bus laisva ir nepriklausoma. Jie stebisi tokiais, ypač jei dar tas pilietis ar pilietė pasiekė Vakarus, legaliai ar nelegaliai, prieš kokią dešimt metų. Jie pradeda kalbėti ir įtarinėti visus, kad tokios kalbos nereališios, nes Maskva su tuo nesutiks, o be jos, komiškai kalbant, negali net ir į Vilnių patekti. Jei ir gali, pavyzdžiui, per Liaudies Lenkiją, bet tokie "demokratai", sovietų politikos šalininkai (ne iš meilės, o iš baimės) įrodinė savo tautiečiams, kad per Varšuvą nėra geras kelias, nors pigesnis ir žmogiškesnis, tačiau lojalumas rusams-sovietams gali patekti įtariamo sferon. Tokia žliba politika, toks galvojimas mus visus veda prie realios tautinės bedugnės...

Tačiau ne viskas nuo tokių liberalėlių ar nutukusių kosmopolitų priklausom. Nepraranda vilties Lietuvos kovotojai pavergtoje tėvynėje. Jie jau pasakė savo siekimus per atsiųstus atsisaukimus ir pagrindinę literatūrą. Jie geriau žino dabartinės pavergtos Lietuvos socialinį ir politinį gyvenimą ir jie, o ne emigraciniai liberalai bei tautiniai karjeristai, nuspręs kokia santvarka bus ateities Lietuvoje ir niekas iš čia esančiųjų, ypač tų, kuriems dar vis sapnuojasi vakarykštis sapnas su karietomis ir fajetonais ne parinks norimą valdžią. Sapnai gal ka kartosis, tačiau realybė kita, kiti laikai, kiti ir žmonės. Negalime atkurti Vokietijoje fašizmo šandien, kaip ir Rusijoje ar Sovietų Sąjungoje matyti tik apiplyšusius burliokus ir katiušas (Nukelta į II psl.)

MIRUSIŲ IR ŽUVUSIŲ "GELEŽINIO VILKO" LIETUVIŲ NACIONALISTŲ PARTIJOS IR LIETUVOS ATGIMIMO SĄJŪDŽIO NARIŲ

Registracija

Visi yra prašomi, kas turi žinių apie mirusius bei žuvusius virš minėtų organizacijų narius, suteikti šias žinias:

Vardas ir pavardė, profesija (jei buvęs kariškis nurodyti laipsnį), kuriai iš nurodytų organizacijų priklausė ar ir visoms pagal jų eilę, žuvimo bei mirimo aplinkybes, vietą ir datą – metai, mėnuo, diena. Kur yra palaidotas – kraštas, miestas, vietovė ir kapų pavadinimas. Ar yra pastatytas paminklas?

Jei kas turi paskolinti pageidaujamos nuotraukos.

Žinias siųsti adresu:
Stepas Jakubickas, 254 Connaught Ave., Delhi, Ont. N4B 1L4, Canada.

5

Perspauddiname iš šios knygos dr. J. JAKŠTO apžvalginį straipsnį.

LIETUVIŲ TAUTOS PRAEITIS

Pagirtinai pasielgė leidėjas, kai jis prie abiejų Voldemaro kritikų pridėjo kun. Alekno atsakymus. Iš jų šių laikų skaitytojas patirs, koks buvo Lietuvoje istorijos mokslas prieš 50 metų su viršum.

Atsidėjęs istorinių veikalų recenzavimui, Voldemaras atkreipė dėmesį ir į mažą knygutę, versta iš lenkų kalbos. Ji buvo parašyta lietuviško lenko J. Jakubovskio ir pavadinta „Tautybų santykiai

Lietuvoje prieš Liublino uniją“ (1921). Voldemaras neperdaug vertino tą knygutę, kurioje dėstyti du pagrindiniai dalykai: Lietuvos d. kunigaikštijoje lietuviško ploto daug tirstesnis apgyvendinimas kaip jos rusiškų sričių ir vad. Palemono legenda. Dėl pirmos temos recenzentas pastebi. „Imant dalyką cum grano salis, reikia pritarti autoriui“ (78 p.). Jis tik pageidavo, kad autorius būtų turėjęs sustiprinti savo tezę ir kitais duomenimis, o ne vien 1528 raitelių kareivių sąrašą, kaip jis darė. Antra tema – Palemono legenda, – pagal recenzentą, autorius klaidingai aiškina, kai jis ją vedė iš XVI a. pastebėto lietuvių ir lotynų kalbų panašumo. Voldemaras pastebi, anais laikais daug tautų kildino save iš romėnų. Tad lietuviai ir laikė save romėnų palikuonimis.

Gal Voldemaras būtų geriau atsiėpęs apie Jakubovskio knygą, jei jam būtų buvęs žinomas jos pilnas originalas, bet ne vien sutrumpintas lietuviškas vertimas.

Trupinančią kritiką parašė Voldemaras docento V. Dubo veikalui „Išvadas į bendrąją literatūrą“ (1923). Jis nerado jame nieko gero. Visa jo kritika – iš veikalo išrinktų klaidų telkinys. Pirmiausia prikišo autoriui paties veikalo pavadinimą, paskui, suminėdamas žinomiausius pasaulinei literatūrai skirtus veikalus, parodė, kad gera jų dalis autoriui nežinoma. Smarkiai, net pasiepiant, kritikuoja Dubo teikiama žanrų istorija. Iš jų Voldemaras pasigriebė poezijos žanro atsiradimo aiškinimą. Jis citavo Dubo žodžius ir po to juos ironizuodamas komentavo. „Dabar skaitytojas žino, iš kur atsirado poezija: Buvo miske meška, meška tapo užmušta per medžioklę, meškiena gardi mėsa. Ruošiant iš jos valgi, būna „sinkretinis žaidimas“, o valgant ar pavalgus – sintetinis žaidimas antros stadijos“, o šis visokių stadijų sinkretinis žaidimas – poezijos tryškimo šaltinis“ (107 p.). Kritikui ypačiai keistas, fantastiškas posakis „sinkretinis žaidimas, ir jis jį kartodamas pasiepia autorių pridurdamas, kad jis nežinaš, ką reiškia žodis sinkretizmas.

Toliau seka autoriaus duodamų kūrinių svarstymo kritika. Voldemaras beveik ribojasi klasikiniiais veikalais, pradėdamas nuo Homero. Jis rodo, kaip Dubas iškreipė tekstus, cituodamas juos ne iš originalų, bet iš vertimų. Priminę be klasikų dar ir kitus autoriaus minimus veikalus, Voldemaras sušunka: „Kiek čia jis visokių nesamonių pripasakoja, tegu jam atleidžia Aukščiausias!“ (111 p.).

Negali kritikai prikišti, kad jis peikė savo kolegų darbą iš piktos valios. Iš tikrųjų jis tai darė mokslo labui, atitaisinėdamas klaidas. Jis klojo savo fenomenališka atmintimi ir plačių apsiskaitymų pasisavin-tas gausias žinias greta autoriaus teikiamų. Tuo būdu rodė jį daugelyje vietų klydus. Tad Voldemaro kritika buvo perdėm argumentuota, konstruktyvi. Ji buvo autoriui gera pamoka ir jis ją pasinaudojo. Jis vėliau išleido pagerintą savo „Išvado“ leidimą.

Kad Voldemaras buvo plačiai apsiskaitęs humanitariniuose moksloose, rodo jo knygoje einanti paskutinioji recenzija „Juristų raštai“. Tuo pavadinimu skaitytoji teikiama Lietuvos universiteto profesorius V. Stankevičiaus veikalo „Baudžiamoji teisė“ recenzija.

Pirma paminima Stankevičiaus teisininko akademinio darbo pradžia Petrapilio universitete, jo žurnalistinė veikla ir emigracija į Berlyną po spalio revoliucijos. Pakviestas profesoriatu į Kauno universitetą, Stankevičius pirmas mūsų profesorių išleido paskaitas (1925). Voldemaras, nors ir neteisininkas, jas mokamai svarstė. Kas itin stebina recenzijos skaitytoją – tai Voldemaro geras rusų įstatymų pažinimas. Jis metė žvilgsnį ir į rusų įstatymų tada atliekamą vertimą į lietuvių kalbą ir nurodė kai kuriuos trūkumus. Skaitant šią recenziją, gaunamas įspūdis, kad jis galėjo būti nemažesnis juristas, kaip buvo klasikas ir istorikas.

Galima aplenkti kelių mažesnių mokyklinių vadovėlių recenzijas, išskyrus vieną, kur įdomiai paličiamas geografijos mokslas. Apie jį pakalbama Voldemaras recenzuodamas A. Vireliūno (Nepriklausomybės pradžioje labai žinomo pedagogo) geografijos vadovėlį „Ne Europos kraštai“ (1922).

Įdomi recenzijos pradžia. Papasakojama lengvai, iš dalies humoristiškai apie geografijos mokslo sunkenybes, nukrypstanta į praeitį, primenama personažas rašytojo Fonvizino komedijoje „Nebrendyla“, duodama senovės geografo Strabono ilga citata apie geografiją ir paminimas Kantas kaip įdomus geografijos profesorius. Po to kalbama apie Vireliūno geografiją.

Kaip žinoma, Vireliūnas buvo pedagogas kalbininkas, geras lietuvių kalbos mokovas. Su kalbininko žiningumu Vireliūnas rašė ir savo geografiją. Jis mėgo aiškinti geografinių vardų kilmą ir jų reikšmę. Su geografiniu pavadinimu jis vis jungė klausimus: iš kur jis kilęs, ką jis reiškia? Voldemaras gyrė autorių už jo kalbines intarpas ir jas šiaip apibūdino: „Toks bandymas priversti kalbėti patį kraštą – žemę ir žmones daro dėstymą kur kas geresnį ir įdomesnį. Neretai vardas turi savo krašto ypatybes, suglaustas vienas žodis“ (92 p.). Recenzentas iš savo pusės panaudojo savo didelį žiningumą ir retoriką Vireliūno žodžių aiškinimams papildyti. Tai buvo jo recenzijos esmė. Baigdamas dar iškėlė geografinės chrestomatijos ar antologijos reikalą.

Voldemaras mokslininkas

Nors Voldemaras, kaip minėta, negalėjo apie dvidešimtuosius metus visai atsidėti mokslo darbams, tačiau jis nenutraukė sąlyčio su mokslu. Jis paskelbė 4 mokslines studijas, kurių 3 skirtos asmenims ir ketvirtoji – bendrinei temai.

1921 visas kultūringas pasaulis iškilmingai minėjo 600 metų mirties sukaktuves didžiausio besibaigiančių viduramžių poeto, pasaulinės literatūros šedevro – Dieviškos Komedijos kūrėjo, Dantes Alighieri. Nežinia, ar Švietimo ministerijos leisto žurnalo Skaitymai redaktorius Krėvės-Mickevičiaus paprašytas, ar savaimingai Voldemaras tam žurnalui apie Dantę parašė ilgą apybraižą.

Apybraiža parašyta iš plačios istorinės perspektyvos ir su gilia įžvalga į Dantės asmenybę ir jo kūrinių. Voldemaras rašė ne tik pagrindinai išstudijavęs Dantės gyvenimą ir jo laikus, bet dar ir įsigyvenęs į poeto asmenį. Jis rašė ne tik supažindinti skaitytoją su Dante poetu ir jo kūryba, bet dar ir pagarbinti jį jo sukurtuvių proga. Ilga Voldemaro studija apie Dantę yra ištisa eulogija (pagyta) tam didžiausiam XII-XIII a. kūrėjui. Tai poezija prozoje, sukurta autoriaus įsimylėjusio tą dvasios galiūna.

(Bus daugiau)

Visi kviečiami įsigyti PROF. A. VOLDEMARO RAŠTUS, kurių kaina sumažinta iš 15 dol. – į 10 dol., kietais viršeliais, plačios apimties raštų rinkinys.

LAS Seniūnų Tarybos nariai prie LAISVOSIOS LIETUVOS redakcijos patalpų išvykstant jiems į namus.

A. A. Jonas NARBUTAS,
buv. LAS Montrealio skyriaus pirmi-
ninkas (aprašymas tilpo L. L. 21 nr.).

Vėlinių iškilnių metu š. m. lapkričio 4 d. Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse, dalyvavo ir Vytauto Didžiojo rinktinės šauliai-lės. Iš kairės ir dešinės šauliai-lės garbės sargyboje. Vidury prie paminklo iš kairės - M. Jakutienė, Bendruomenės pasauliečių komiteto pirmininkas A. Regis, religinės apeigos atlikęs kun. J. Juozėvičius, Šv. Kazimiero lietuvių kapinių sklypų draugijos pirmininkė L. Giedraitienė ir A. Barauskas C. Genučio nuotraukų junginys

A. a. Dail. POVILAS KAUPAS

(Ištrauka iš jo monografijos, išleis-
tos ryšium su parodos aridarymu).

Povilas Kaupas gimė 1898 m. gruodžio mėn. 16 d. Kaune, Lietuvoje. Jo tėvas, Jonas Rudolfas Kaufmanas, buvo vokiečių kilmės, bet motina, Luiza Kovalkovskaitė, buvo lietuvė. Povilas jautėsi esąs lietuvis. Atlikęs karinę prievolę Lietuvos kariuomenėje, aktyviai įsijungė į lietuvių tautinį - vi suomeninį bei kultūrinį gyvenimą. Nuo vaikystės dienų jis pasižymėjo meniniais gabumais. Vėliau įstojo į Kauno Meno Mokyklą, kur studijavo tapybą. Prof. Justinui Vienožinskiui įsteigus privačią meno studiją, čia toliau tęsė tapybos studijas, kurias baigė 1932 metais. Po to, jas gilino Vokietijoje ir Prancūzijoje. Be lietuvių, gerai mokėjo lenkų, rusų ir vokiečių kalbas.

Kaupas buvo vienas iš žymesniųjų dailininkų. Nuo 1935 metų priklausė Lietuvos Dailininkų Sąjungai, o nuo 1947 metų buvo Lietuvos Dailės Instituto narys. Nuo 1935 iki 1940 metų dalyvavo visose Lietuvos Dailininkų Sąjungos rengtose parodose Lietuvoje ir užsienyje. (1940 m. rusams okupavus Lietuvą, jis išvyko į užsienį). Jo kūri-

A. a. dail. Povilas KAUPAS

nus yra išsigiję: Ciurlionio Galerija Kaune, Vilniaus, Šiaulių, Telšių muziejai ir kitos institucijos. Be to, daug jo darbų turi privatūs meno mėgėjai bei kolekcionieriai.

Povilas Kaupas ieškojo grožio ne tik mene, bet ir žmoguje. Jis buvo visada draugiškas ir nuoširdus. Dėl to turėjo daug draugų, buvo visų gerbiamas ir mėgiamas. Būdamas visados linksmas, nuotaikingas ir tolerantiškas, jis ir draugijose buvo laukiamas svečias. Mylėdamas artimą, jis tiesė savo pagalbos ranką tiems, kurie jį prašė, ir buvo visada ten, kur jautėsi esąs reikalingas.

Jis buvo gerbiamas ir savo profesijos draugų-dailininkų: buvo išrinktas į Lietuvos Dailininkų Sąjungos valdybą, kur ėjo išdininko ir vėliau reikalų vedėjo pareigas.

Kaupas turėjo ir pedagoginių gabumų. Dėl to buvo kviečiamas dėstyti tapybą Vokietijoje ir JAV privačiose meno studijose. Jis buvo įsteigęs ir savo Meno studiją, kuriai vadovavo keletus metus.

Ilgą laiką jis buvo Ciurlionio Galerijos direktijos narys, buvo kviečiamas į dailės jūrų komisijas; saugant daug prisidėjo prie parodų ruošimo bei sutvarkymo. Dar Nepriklausomoje Lietuvoje pradėjęs rinkti archyvinę medžiagą apie dailę, šį darbą tęsė Chicagoje ir paliko surinkęs daug leidinių apie suruoštas parodas.

Kartą, kalbėdamas mokiniams apie savo buvusį profesorių Justiną Vienožinskį, Kaupas pabrėžė, kad jo mokytojas, kaip pedagogas, mokėjo pastebėti savo mokinių vidines savybes, jas išryškinti, atskleisti ir skatinti individualius kūrybinius polinkius. Dėl to Vienožinskio mokiniai savo mokytoją mėgo ir su dideliu dėkingumu bei pa-

garba jį prisimindavo.

-Toks buvo ir Kaupas mums, - pareiškė viena jo mokinių Meno studijos išleistuvių proga.

-Kiekvieno žmogaus dideli ir kilnūs darbai bei užsimojimai yra tie testamentiniai palikimai, kurie pasiilieka žmonių širdyse ir byloja apie tai, ką atliko idealistai, pasišventę dirbti savo tautai, - taip kartą rašė Povilas Kaupas.

Toki pat testamentinį palikimą jis paliko ir mums bei mūsų tautai. Jis buvo idealistas kūrėjas - menininkas, idealistas žmogus. Toks buvo jo kūry-

binio gyvenimo kelias. Apie tai byloja jo darbai, jo palikti dailės kūriniai. Vytautas Kasniūnas

Vengrijos kardinolas okup. Lietuvoje

Neseniai lankėsi Vilniuje, Kaune, Panevežyje Maskvos stačiatikių paviestas Vengrijos kardinolas Lenai. Jį lydėjo stačiatikių dvasiškiai, vyskupai. Kardinolas pamokslą sakė vokiškai, kiekvieną sakinių vertė prof. V. Butkus. Čia aplankė kunigų seminariją ir pietavo pas vysk. L. Pavilonį. Dalyvavo daug žmonių prie katedros, apie dešimt tūkstančių.

LAS Montrealio skyriaus valdybos pirmininkui

A. A.

JONUI NARBUTUI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame velionio artimuosius ir kartu liūdime:

LAS Montrealio skyrius

A & L INSURANCE AGENCY

Telefonas: 523-8775

4645 South Ashland Avenue - Chicago, Illinois 60609

Real Estate - Mortgage Loans - Income Taxes

Turime gyvybės draudimus nerūkantiems pigesnėmis kainomis, ligoninių, ne-
nutraukiamą pajamų, automobilių vairuotojams nuo 16 iki 80 metų, nuo
gaisrų ir visus kitus draudimus.

Notariatas

ALEKSAS LAURAITIS, Savininkas

DURYS - LANGAI

Įvairių spalvų ir kainų. Geležies turėklai ir "aluminum siding". Naujausi balto emalio ir "Stainless steel" žieminiai langai.

ALUMINIJAUS RYNOS (Gutters)

TVOROS -

- STOGELIAI

Įvairių medžiagų ir spalvų.

KOSTAS BUTKUS

Telefonas: PR 8-2781

BALZEKAS MOTOR SALES

CHRYSLER
Plymouth

4030 South Archer Avenue

Chicago, Ill.

Since 1933

CHICAGO'S OLDEST

CHRYSLER-PLYMOUTH DEALER PHONE: 847-1515

DR. PAUL V. DARGIS

GYDYTOJAS - CHIRURGAS

Westchester Community Klinikos

Medicinos Direktorius

1938 South Mannheim Road

Westchester, Illinois

Valandos: 3 - 9 darbo dienomis ir
kas antrą šeštadienį 8 - 3 val.

TEL.: 562-2727 IR 562-2728

TVERAS JEWELRY

REGISTRUOTAS LAIKRODININKAS

DEIMANTAI, ŽIEDAI, LAIKRODŽIAI

IR KITOS BRANGENYBĖS

2646 West 69th Street

Chicago, IL 60629

Tel.: RE 7-1941

Firestone

Telef.: GR 6-7777

padangos su neribota garantija iki
susidėvėjimo. Ratlankiai (Wheels).

Taip pat atliekamas ratų reguliavimas ir balansavimas
(wheel alignment & balancing). Stabdžiai (brake service),
motoro reguliavimas (tune up), keičiamos dalys, alyva,
tepimas ir kiti patarimai.

2423 West 59th Street - Chicago, Illinois

Valandos: kasdiena 7 val. ryto iki 7 val. vakaro, šeštadieniai
7 val. ryto iki 3 val. p.p. Sekmadieniai uždaryti.

Savininkas: MIKAS ČESAS

BEVERLY HILLS GĖLINYČIA

2443 West 63rd Street

Chicago, Illinois 60629

Telephone: PR 8-0833 or PR 8-2424

Gene and Barbara Drish

FLOWERS ARE ALWAYS IN GOOD TASTE!

MAZEIKA & EVANS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

6845 So. WESTERN AVE., Chicago, Ill. 60636

Tel. REpublic 7-8600

9837 So. Kedzie Ave., Evergreen Park, Ill.

Tel. 422-2000

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 WEST 71ST STREET - CHICAGO, GR 6-2345/46

----- Aikštė Automobiliams Statyti -----

LIETUVIŲ

LAIDOTUVIŲ

DIREKTORIŲ

DRAUGIJOS

NARIAI

PETRAS BIELIŪNAS

4348 South California Avenue

LA 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS

3319 South Litanica Avenue

YA 7-1138/39

STEPONAS C. LACK ir Sūnūs

2424 West 69th Street

RE 7-1213

2314 West 23rd Place

VI 7-6672

11028 Southwest Highway - Palos Hills

974-4410

P. J. RIDIKAS

3354 South Halsted Street

YA 7-1911

PHILLIPS - LABANAUSKAS

3307 South Litanica Avenue

YA 7-3401

BUTKUS - VASAITIS

1446 South 50th Avenue - Cicero

OL 2-1003

IŠTREMŲJŲ RAUDOS

Išėjimas lietuvių sluoksniuose buvo besiklostęs savotiškas mitas turtum tik keletas lietuvių tubėtų rusų valdomos imperijos plotuose, esančiuose koncentracijos lageriuose bei kalėjimuose kalinami. Juk ir pavarčės tik kelių minimos bei daromos pastangos juos išlaisvinti. Betgi karti tikrovė visai ką kitą byloja.

Ne taip seniai Amerikon atvažiavęs Romas Giedra, kalintas No. 11 lageryje, skaitytoje paskaitoje IX-tame Lietuvių Kongrese, Clevelande, pareiškė, jog tik tame lageryje, kur jis buvo kalinamas, buvo apie 300 lietuvių. Tai kiek kalinamų mūsų tautiečių galėtume priskaityti per visus lagerius bei kalėjimus? Tiesiog baisu ir pagaltoti bei spėlioti. O juk jie visi ten uždaryti ir kankinami už tuos pačius "nusikaltimus", kad jie yra lietuviai ir įvairiais būdais gynė ir gina lietuvių tautos ir Lietuvos valstybės reikalus. Štai jau 36 metus kalinamo P. Paulaičio žodžiai pasakoti rusams tarnaujantiems ir jį tardžiusiems lietuviškiems KGBistams:

"... ne aš kaltas, kad rusams prireikė ir Lietuvos. Greičiau jie kalti, kad nežmoniškai pasielgė su manimi, atimdami pusę gražiausio mano gyvenimo vien už tai, kad aš atlikau pride ramą piliečio pareigą savai nepriklausomai Tėvynei Lietuvai, kurią pripažino ir Sovietų Sąjunga... Juk ta pareiga privaloma kiekvienam piliečiui bet kurios valstybės.

Kuo aš kaltas, kad jūs viską iš manęs atėmėte dėlto, kad aš savo lietuvių pareigą savai Tėvynei Lietuvai atlikau: protestavau 1940 m. prieš staigų ginkluotą Lietuvos užėmimą. Už tą protestą švietimo komisaras A. Venclova mane pašalino iš mokytojo

pareigų, o jūs suėmėte. Vėliau, karui su vokiečiais prasidėjus ir gestapui siautėjant Lietuvoje, protestavau (prieš vokiečių okupaciją, žydų ir konjaunuolių šaudymą) ir prieš vokiečius ir dėlto mane 1941-2 m. ir vokiečiai Jurbarko gimnazijoje suėmė. Kiek vėliau, pervežant iš Vokietijos į Kauną, iš Kaltinėtų miestelio pabėgau ir visą laiką gyvenau nelegaliai, kol vėl sovietų saugumo organai 1947. IV. 12 suėmė ir tebelaike iki šiolei. Visą praradau. Ir dar negaunu normaliai to vieno siuntinuko, nei jokio pasimatyto. Čiulpia mano fizines ir protines jėgas. Jie gerai žino, kad aš visiškai nekaltas, o 36 metai, kai jie, pasikeisdami su hitlerininkais, mane pasmerkė lėtai mirčiai. Ir aš jau bemaž visko netekęs. Ko dabar juos prašyti? Nebent, kad išsikraustytų iš mūsų gimtosios žemės".

Reiškia, užtenka, kad esi lietuvis ir vien dėlto esi nusikaltęs raudonam rusų imperializmui. Gaila, ir labai gaila, kad net išėjimoje atsirado tokių, kurie tuom netiki. Nepaisant, jog patys, gelbėdami savo kailį, pabėgo nuo to paties režimo, kuris ir po šiai dienai ten tesiaučia, bet dabar, žvelgdami jau per naujai užsidėtus prosovietinius akinius, tos karčios tiesos nebemato. Ta proga pridėsiu ir kitų tebekenčiančių raudas, kurias jie bando "poetiškai" išreikšti: "MALDA UŽ TĖVYNĘ, Dieve, kurs leida pasaulio tautas ir įkvėpė joms laisvės troškimą, prašome gražinti ir mūsų tėvynei laisvės dienas. Tenebūna tie sunkūs bandymai, kuriuos leida pakelti mūsų šalies pražūčiai, bet duok bent vilčių greitesniam prisikėlimui. Duok mums stiprybės ryžtingai pakelti taip sunkią kalinimo dalį, kad

mes vėl galėtume grįžti į savo namus prie naujo atgimimo darbų. Sujung visus Lietuvos sūnus ir dukras, suriški juos neišardomais tėvynės raiščiais. Amžina atils žuvusiems už tėvynės laisvę.

MALDA Į MARIJĄ. Marija, Tu puoši Lietuvos šalį puikiais pavasario žiedais, mes meldžiame Tave puošk ją ir laisvės vainiku. Marija, Stebuklingoji Aušros Vartų mergelė, Tu išstisus amžius globojai žaliųjų rūtų ir pakelėse rymančių senųjų smutkelių šalį, tad neaplaisk ir dabar, kad suklupus sunkiame golgotos kelyje meldžia Tavo pagalbos, kada jos skruostais rieda sūrios ašaros ir kraujas".

Tai maldos, kurias poetas, ar šiaip sau prasitrynęs pavadins žodžių kratinys. Gal ir taip? Tačiau reikia nepamiršti, jog jas eiliavo gal nei pradžios mokyklos nebaigęs, būvęs artojų liai, o ne profesionalai ir jie dar iš širdies gelmių, vienintelio trokšdami: savo tautai ir šaliai laisvės. Tad ateityje dažniau prisiminkime ir

CICERO JŪRŲ ŠAULIŲ "ŠVYTURIO" BALIUS

Spalio mėn. 27 dieną, Šaulių namuose, Čikagoje, įvyko Cicero jūrų šaulių kuopos "Klaipėda" tradicinis "Švyturio" balius. Į balių susirinko daug šaulių ir jų kviestųjų svečių. Rudens gėlėmis išpuošti stalai kvietė, viliojo atsilankiusius prie savo vietų.

Lietuvos Šaulių Sąjungos Tremtyje pirmininkas ir "Klaipėdos" kuopos pirmininkas Karolis Milkovaitis pasveikino svečius, padėkojo už atvykimą ir palankumą šauliams, linkėdamas smagiai praleisti laiką baliuje. Programai praversti pakvietė parengimų vadovą šaulių Antaną Markauską. Netrukus prasidėjo ir programa, kurią atliko viešnios-dainininkės: Irena Meilienė, Lilija Izokaitienė, Nelia Paulauskaitė, akompanuojant prog. vadovui šauliui A. Markauskui. Dainininkės savo skambiomis dainomis nukėlė visus susirinkusius prie Nemunėlio krantų, svyruojančių berželių, brangios tėviškės. Neveniam ir ašara sužvilgo akyse. Gausiais plojimais buvo padėkota dainininkėms už jų išpildytą programą. Vėliau programos vadovas pristatė į balių atsilankiusius garbės svečius.

Lietuvos Šaulių Sąjungos Tremtyje pirmininką ir "Klaipėdos" kuopos pirmininką Karolį Milkovaitį, vyr. Sąjungos kapelioną tėvą Borevičių, centro valdybos pirmąjį vicepirmininką ir Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės pirmininką ir Sąjungos garbės narį V. Išganaitį, Savanorių Kūrėjų Sąjungos pirmininką ir Jūrų šaulių "Nemunas" rinktinės pirmininką J. Švedą, Šaulių Sąjungos moterų vadovę sesę S. Cecevičienę, Sąjungos Jūrų šaulių vadovą ir gen. Daukanto jūrų šaulių kuopos pirmininką E. Vengianską, E. Čikagos Ind. Bendruomenės pirmininką ir p. Čiurinskus ir sekretore Jasienę. Maistu pasirūpino Cicero jūrų šaulių kuopos "Klaipėda" moterų šaulių vadovė sesė Regina Lotažienė, kuri

Cicero Jūrų šaulių kuopa "Klaipėda" su Lietuvos Šaulių Sąjungos Tremtyje ir "Klaipėda" kuopos pirmininku Karoliu Milkovaičiu.

P. Malėtos nuotrauka

tuos bevardžius, kurie kovoja ir kenčia už tuos pačius idealus.

K. Radvila

sis parimo karde... Taip kad niekas neskubėjo namo.

Cicero Jūrų šaulių kuopa "Klaipėda" labai dėkinga visiems atsilankiusiems, kurie savo buvimu ir darbu prisidėjo prie "Švyturio" balaus pasisekimo.

Alb. Kašiubienė

labai sumaniai viską suplanavo, o vakarienei paruošti pakvietė, tam dar be patyrusią, šeimininkę p. C. Norvilienę. Pavasario šypsenų, jaunos mergaitės nešė skaniausius valgius į stalius. Bare labai gerai darbą atliko kuopos šaulys brolis K. Lazinka, padedant patyrusiai tam darbe sesei Žibutienei. Tarp visų atsilankiusių svečių pasidarė pakili nuotaika, draugiški pašnekėsiai. Bebaigiant vakarienę pasigirdo parengimų vadovo A. Markausko vedamo orkestro garsai, kurie kvietė šokiui. Valso šokis visus nešė gražios rudens nakties keliais, o prisegti gėlių žiedai iki užmaršties. Besivaišinant ir besilinksminant pasigirdo - loterija! Prie scenos buvo pakrautas stalas su dovanomis, kurias suaukoko šauliai ir svečiai. Rodos, juk visko yra namie, bet tas laimės biuletenis kluves tam ar kitam asmeniui, o nešė naują džiaugsmą. Rodos sienoje ir sukabinti paveikslai, patriotai sujudo, gyvomis akimis sužiūro... Kam kas teks! Net ir Vytautas Didysis.

Dainininkės - Irena Meilienė, Lilija Izokaitienė ir Nelia Paulauskaitė išpildo programą spalio 27 d. per tradicinį "Švyturio" balių Šaulių namuose. P. Malėtos nuotrauka

Lydia's Health Foods

Natūralūs vitaminai-proteinai. Įvairiausias gydamos žolės-arbatos. Dietinis maistas. Vaisių sultys be cukraus. Daržovių aliejai. Stambiai malti įvairūs miltai. Daigintų kviečių ir kitų stambių miltų duonos. Natūrali kosmetika.

2439 West 71st Street
Chicago, IL 60629

Emilija Dudėnienė SAVININKĖ

Telefonas: 737-8931

BRIGHTON BAKERIES

Ivairių rūšių ruginė duona - tortai - pajai - pyragaičiai. Greitai ir sąžiningai išpildomi specialūs užsakymai: Vestuvėms ir kitiems pokyliams.

2457 W. 46-th Place,
Chicago, Ill. Tel. 847-1250

8359 So. Saginaw Str.
Chicago, Ill. Tel. 734-3400.

Antanas ir Nijolė
MACKEVIČIAI
Savininkai

J & J Pharmacy

LIETUVIŠKA VAISTINĖ

2557 West 69th St. - Chicago

vaistai, vitaminai, importuoti kvepalai, gydamos žolės ir t.t. Važiuojamos kėdės, remantai ir kt., pirkti ar nuomoti.

Angela ir Vytenis Dirksai
savininkai

Nemokamai supakuojame dovanas.

PRISTATYMAS NEMOKAMAI

TAUPYKITE DABAR!

PAS MUS, NE VISI TARNAUTOJAI YRA LIETUVIAI, BET KIEKVIENAME SKYRIUJE GALIMA SUSIKALBĖTI LIETUVIŠKAI

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:
7 1/2% — 6 metų su \$1,000, minimum.
7 1/2% — 4 metų su \$1,000, minimum.
6 1/2% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
6 1/2% — 1 metų su \$1,000, minimum.
SAVINGS INSURED UP TO \$40,000 BY F.S.L.I.C.

VELIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI, pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos, sąskaiton įdėjus atitinkamą sumą.

Saint Anthony Savings

1447 South 49th Court * Cicero, Illinois 60650

OFFICE HOURS
Daily 9:00 to 5:00; Monday 9:00 to 8:00; Saturday 9:00 to 1:00
Wednesday & Sunday Closed
JOSEPH F. GRIBAUSKAS, Vedėjas

656-6330

Dr. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS

Kalba Lietuviškai
TIKRIŲ AKIS.
PRITAIKO AKINIUS
& "CONTACT LENSES"

2618 WEST 71ST STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629

Valandos pagal susitarimą
Uždaryta trečiadieniais

Telefonas: 598-9776

LEONARD'S TEXACO SERVICE

TIRES - BATTERIES
GENERAL REPAIRS
TUNE-UPS

LEONARDAS ERINGIS

6801 West 87th Street
Oak Lawn, Illinois

VILIMAS MOVING

823 W. 34TH PLACE - CHICAGO
APDRAUSTAS PERKRAUSTYMAS
ĮVAIRIU ATSTUMU

Nida Delicatessen ir Valgykla

Telefonas: 476-7675

2617 West 71st Street - Chicago, IL 60629

Ivairūs šalti ir šilti valgiai išsinešti ar vietoje pavalgyti. Įvairios sriubos, ragštus pienas ir šaltibarščiai. Kasdiena balandėliai ir cepelinai, tortai, pyragai. Lietuviško skonio dešros.

Delicatessen veikia: nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro
Valgykla veikia: nuo 11 val. ryto iki 8 val. vakaro
Sėkmadieniais ir pirmadieniais uždaryta.

Savininkai: A. ir K. LIETUVININKAI

VLADO ANDRIJAUSKO LAUKIŲ ŽEIGA

Savi - Pas savus!

GERIAUSIAS PASIRINKIMAS
PIGIAUSIOMIS KAINOMIS
VIETINIŲ IR IMPORTUOTŲ LIKERIŲ
IR KITŲ GĖRIMŲ

DRAUGIŠKA APLINKA

778 - 1203

2500 W. 69th Street - Chicago

PARAMAS

MAISTO IR GĖRIMŲ PARDUOTUVĖ

Pasirinkimas vietinių ir importuotų gėrimų
ir maisto produktų
kainos žemos. Atsilankę patikinsite.

Sav. JURGIS JANUŠAITIS ir JURGIS MAŽEIKAS

2534 West 69th gatvė, Chicago, Illinois 60629

Telefonas 737-3332

PALANGOS RESTORANAS

SVEIKAS LIETUVIŠKAS IR AMERIKONIŠKAS
NAMIE GAMINTAS MAISTAS

Greitas ir mandagus patarnavimas. Prašome atsilankyti.

6918 South Western Avenue - Chicago, Illinois 60636

John & Lydia Perkunas

LIETUVOS ŠAULIŲ SĄJUNGOJE

K. T A U T K U S

3

5. išlaikyti ir stiprinti lietuviškojo jaunimo tarpe meilę ir pagarbą savo kilmės ir kalbai ;

6. skatinti lietuvių tarpe savo gyvenamojo krašto geresnį pažinimą, meilę ir lojalumą jo Konstitucijai, Vėliavai ir Vyriausybei ;

7. aktyviai padėti savo gyvenamojo krašto vyriausybei ir parlamentui sąžiningai vykdyti krašto įstatymus, palaikyti kontaktą su vietos organizacijomis, ypač su tomis, kurios priešinasi komunizmui, ugdyti savo narių tarpe lojalumą savo gyvenamajam kraštui ir pasiūlymą ginti laisvę ;

8. rūpintis į sunkumus patekusiems savo nariams ir jų šeimoms.

Sąjungos veikimo būdas ir priemonės nusako šeštasis statuto straipsnis, kuriame sakoma:

LŠST stengiasi: 1) steigti šios organizacijos dalinius, steigti, remti ir stiprinti jau esančius vaidinimo kupeles, chorus, orkestrus, ansamblius sporto komandas ir kitokiais būdais vykdyti lietuvių tautinę, kultūrinę ir visuomeninę veiklą; 2) informuoti vietos spaudą ir radiją apie Lietuvos laisvinimo reikalą iš komunizmo jungo, siųsti peticijas vyriausybei ir kt. institucijoms Lietuvos laisvinimo ir kitais svarbiais reikalais, ruošti parengimus vietos atitinkamiems sluoksniams ir patiems dalyvauti jų sueigose, apeigose, paraduose; 3) rinkti sąjungai nario mokesčius ir aukas įsigyti kilnojamaį ir nekilnojamaį turtą, steigti ir įsigyti garbės ženklus, vėliavas, uniformas, sporto ir kitokius įrankius, atitinkamus šio krašto institucijoms leidžiant ruošti sanitarijos, priešlėktuvinės apsaugos

ir karinio parengimo kursus; 4) palaikyti tarpusavyje ryšius su lietuviškomis organizacijomis; 5) leisti savo laikraštį ir kitus spausdinius. Čia yra trumpai ir suglaustai pasakyta kas yra LŠST, kokie jos tikslai, darbai ir uždaviniai bei siekiai šaulių dalinių ir kiekvieno šaulio, kiekvieno doro ir susipratusio lietuviuo ar lietuvenės. Tenka džiaugtis ir didžiuotis, kad atsikūrusios tremtyje Lietuvos Šaulių Sąjungos šeimoje narių sugyvenimas, bendradarbiavimas, broliška meilė yra aukštame laipsnyje. Sąjungos narių skaičius ne mėnesiais, bet savaitėmis ir dienomis auga, padalinių greitos stiprėja ir tankėja. Sąjungos padaliniuose lietuviškojo jaunimo gretose auga ir darbuose lenktyniauja, seniūnui nepasiduoda ir visi sutartinai dirba kultūrinį ir lietuviybės išlaikymo ir jo sustiprinimo darbą. Sunkiau yra šauliams dirbti karinio pasirengimo srityje, nes tam reikia atitinkamų institucijų leidimo. Bet dirbama ir toje srityje. Šaudymo mėgėjai gali pratintis šaudyti mažojo kalibro šautuvais turimose lietuvių organizacijų šaudyklose, vadovaujant patyrusiems vadovams ir šaudymo instruktoriams. Šaudymo sportui šaulių eilėse mėgėjų netrūksta. Ir čia lenktyniauja vyrai ir moterys. LŠST Centro valdyba kviečia įsijungti į šaulių eiles geras valios lietuvius, ypatinai laukiamas mūsų atžalynas sudaryti sąjungos padaliniuose sportininkų skyrius, vaidintojų grupes, turinčius gerus ir gražius balsus papildymui jau veikiančių chorų.

(Bus daugiau)

Š. m. spalio mėn. Clevelande skautijos reikalais lankėsi Vyriausias skautininkas V. Vidugiris iš Los Angeles. Iš kairės-skaut. Vyt. Jokūbaitis, svečias iš Chicagos skaut. B. Kviklys, vyr. skaut. V. Vidugiris ir kiti skautininkai.

padėti. Po to be kliūčių gavau vizą ir 1 balandžio 1979 metais kartu su žmona Lidija išskridau į Romą.

Gavęs tokią pamoką supratau, kad Amerikos politikoje nėra viskas idealu, jei jos teritorijoje (ambasadoje) sovietų saugumiečiai susisuko lizdą. Blogiausia ir, tur būt, baisiausia, kad amerikiečiai tai žino, bet nieko nekeičia.

Susumuodamas visas man padėjusių žmonių pastangas, mano tėvo, Gražinos Kulikauskaitės-Paeglės, Onos Lanienės, Antano Adomėno ir kitų, galiausiai tvirtinti, kad be šių žmonių pagalbos nebūčiau išvykęs arba, kad mano išvykimas būtų nukeltas ir tolimą ateitį. Todėl esu tiems žmonėms vienodai dėkingas ir skolingas.

Mano kalboje minimos išvados ir tezės gali ne visiems būti priimtinos visu 100%, nes tai yra visų pirma tik asmeninė nuomonė, bet aš turiu tikėtis, kad nors dalis jų ras atgarsį. Priešingu atveju, kam aš atvažiauju į Ameriką? Arba dar konkrečiau. Kam aš atvykau į Amerikos lietuvių tarybos kongresą?

Pats aš dar neseniai išvykau iš Lietuvos, kurioje praleidau pusę metų amžiaus. Manje dar neišdilo nei grėsmingi faktai, kurie lyg varpo dūžiai muša mūsų tautos likimą, nei nauji ir viltingi Pragiedruliai.

Metai, kuriuos praleidau lageryje ir kur susiformavo mano charakteris, buvo sunkūs ir alkani, tačiau ten suradau tikrus draugus ir ėmiau suvokti paslėptų reiškinių esmę. Galiausiai tvirtinti, kad nuo to laiko prasidėjo gyvenimas, kuriame nebeliko vietos tuštiems žodžiams.

Lagerinis gyvenimas palieka didelį antspaudą ne tik pase, bet ir psichikoje, nes iš dalies, o kartais ir pilnutiškai žmoguje įvyksta vertybių perkainavimas ir laikino atskyrimas nuo amžino. Nes nebėgi būti kalbų apie materialinių gėrybių išliekamą vertę, jei greta tavęs nuskustagalvio ir sulysusio stovi toks pat nuskustas ir sulysęs. Kas, kad jis buvo generolas. Ne-

svarbu, kad dar neseniai jį vadino profesoriumi ar rašytoju. Svarbu, kas jis šiandien. Ar galima jam patikėti paslaptį? Ar nenubėgs ir neišduos už cigarečių pokelį?

Paskui, jau slenkant metams išsidirba pas kalinius 7 jausmas, kuris padeda iš karto pažinti žmogų jo pirmapradėje nuogybėje. Gal todėl dabar Lietuvoje saugumas bergždžiai ieško "Lietuvių katalikų bažnyčios kroniką" ar "Aušrą" ar kitą pagrindinę spaudą rausdamasis lovose ir išvietėse, plėsdamas ir ardydamas kas jiems atrodė įtartina. Tačiau jau nebėgi išardyti ir sudraskyti to, kas buvo tokioje sevarguose sucementuota. Neapykanta režimo pravedamam melui ir teroru virto į kovą, kuri turi didelį moralinį pranašumą, nes tai gėrio kova su blogiu. Tai ne ideologijų ir socialinių kova, ne filosofinių koncepcijų ir religinių dogmų trintis, bet gėrio kova su blogiu. Idealizmo kova su cinizmu. Teisybės kova su melu. Dabartinė sovietinė sistema išeikvojo savo moralinius rezervus, nes teorijos ir praktikos nesutapimas, totalinė kontrolė ir antinacionalinė politika įvedė ją į melo akklavietę.

Lietuvių išeivijos problemos man dar nėra visai aiškos, nes apie jas spręsti vien tik iš spaudos būtų labai neobjektyvu. Spaudoje laikas nuo laiko pasirodo nevisai emocionali išbalansuoti pareiškimai, o nuomonės vienu ar kitu svarbiu klausimu labai svyruoja. Tokiu atveju geriausi vaisiai yra savikritika, žvilgsnis iš šalies. Jeigu pradeda rodytis, kad tik tu vienas teisus, o visi kiti klysta, reiškia pats laikas prablaivėti. Lietuvių išeivija turi suprasti, kad ji ją nukreiptos mūsų tautos akys, nes pagal išeivijos veiklą yra sprendžiama apie tautos potencialą laisvose sąlygose. Nemažiau kalbėti, bet būnant Lietuvoje, teko išklausti nemažai piktų atsiliepimų apie išeivijos veiklą. Žinoma, tie kaltinimai išplauks iš didelio noro, kad viskas būtų geriau, organizuočiau operatyviau ir veiksmingiau. Kad nu-

stotų lietuviai užgaulioti lietuvius, ir kiekviena proga, kai nuomonės skiriasi, vadinti vieni kitus Maskvos agentais. Iš to nelaimi nei Petras, nei Jonas, o tie, kurie sodina į kalėjimus mūsų brolius ir seseris, tie, kurie pa-mynė mūsų tautos suverenitetą ir orumą.

Bet yra punktų, kuriuos išeivijos kritikai Lietuvoje nesąmoningai pamiršta. Amerikoje, kur valstybė nesikiša į savo gyventojų politinę ir religinę veiklą, teoriškai yra labai plačios veiklos galimybės. Tačiau ji ne tik nesikiša, ji visiškai nepadeda, palikdama viską pačių žmonių valiai. Todėl dažniausiai atsitinka, kad viskas priklauso tik nuo mėgėjiškos veiklos, nes žmonės visų pirma privalo aprūpinti save ir savo šeimas. Prioritetai dažniausiai atitenka ne organizacijai nei visuomenei veiklai, bet kovai už būvį. Todėl nenuostabu, kodėl taip dažnai svarbios rezoliucijos lieka popieriuje.

Tai nevisai supranta Lietuvoje, nes man dažnai tekdavo išgirsti nuomones, kurios diametraliai skirdavosi.

Pirmoji - viskas turi būti labai gerai ir nėra jokių problemų, nes laisvė visa negalima automatiškai padarę galimu.

Antra - nematyti jokių rezultatų, nes išeivija prarado realybės jausmą. Abu neteisingi. Man atrodo, kad, nežiūrint visų trūkumų išeivija daug daro ir nemažai padaro ir kad reikiama momentu ji sugebės veikti dar operatyviau ir efektyviau.

Viskas pasaulyje keičiasi. Laikas ateina su naujais reikalavimais, politinė realybė diktuoja naujas sąlygas. Vienas tokių reiškinių - tai opozicija komunistiniams režimams komunistinėse šalyse. Lietuvoje ji pasireiškia gana plačiu mastu, kuris veda prie višutinės - masinės psichologinės iš-krovos, prie baimės jausmo praradimo. To baimės jausmo, kuris buvo įdiegtas Kruviniojo Juozapo laikais.

(Bus daugiau)

ROMO GIEDROS KALBA

2

PASAKYTA AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS IX KONGRESE, Clevelande

Aš įrodinėju, kad nebėgi būti žmogus sovietine prasme ir kad tokia padėtis gali privesti prie tragiškų pasekmių. - Mes nieko nežinome. Grįžk namo, ir lauk, - atsakė pastarosios. "Tai gal pratęsti vizą?" "Mes nieko nežinome, grįžk ir lauk. Nieko nereikia pratęsti".

Prieš akis vėl sumirgėjo policijos karuselė.

Sėdėk ir lauk ? !

Bet aš nesėdėjau ir nieko nelaukiau. Grįžęs iš Maskvos, truputį pailsėjęs išvykau į Vilnių, ir VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOJE pratęsiau vizą mėnesio laiko kotarpiui. Prasitęsęs grįžau į Maskvą ir Amerikos pasiuntinybės konsuliname skyriuje bandžiau viską išsiaiškinti su amerikiečių vicekonsulu. Pasiklausęs manęs nuėjo pas sekretorę, o grįžęs atsakė su manimi kalbėti. Tada aš pateikiau tokią alternatyvą

Patekęs į panašią padėtį nebeturiu ko prarasti, todėl nemanau kapituliuoti. Jeigu negausiu iš jūsų tranzitinę vizą per Italiją, tai laike šio mėnesio pasi-leiku pasiuntinybės patalpose ir paskelbiu bado streiką, o jei jūsų marinai išmes mane į gatvę, tai prie ambasadų vartų apsipilsiu benzinu ir susidėginsiu. Tegu visas pasaulis žino, kas yra Amerika ir ko ji verta. - Aš jums nieko negaliu padėti, - atsakė vicekonsulas su niekingos baimės išraiška veide.

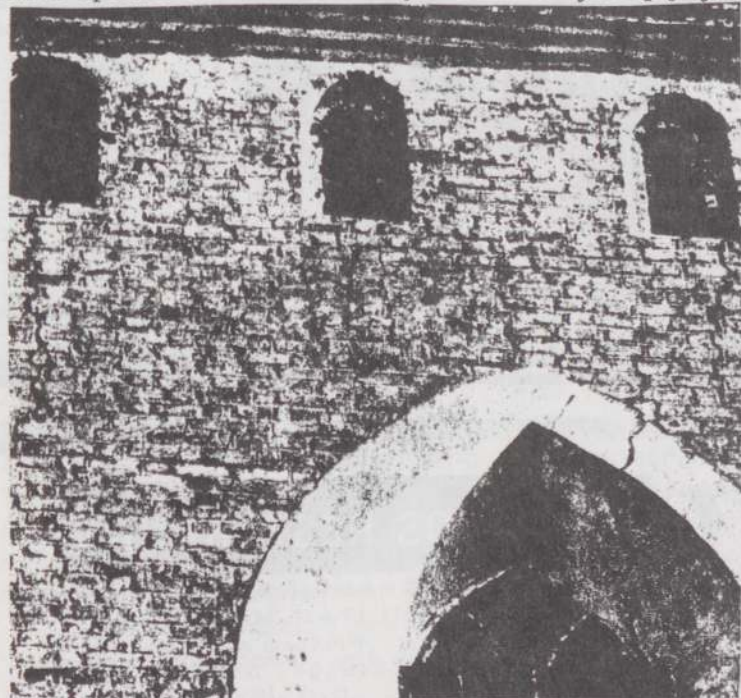
Laimė viskas užsibaigė gana sėkmingai. Vienas mano draugas, rusų nacionalistas, kuris asmeniškai pažinojo Amerikos pasiuntinybės sekretorių politiniams reikalams, painformavo patarą apie mano nesėkmes. Sekretorius pavedė mano bylą konsului Pringli, kuris labai puikus žmogus ir gerai supranta sovietų sąjungos vidaus

Lietuvos senovės liekanos Vilniuje

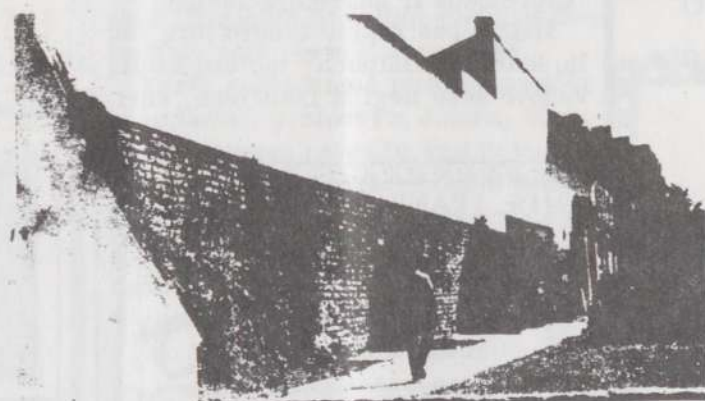
Marijus BLYNAS

7

Pylimo gatvėje yra išlikusi senovinė gynybinė siena, apie 40 metrų ilgumo (131 pėdos). Ji pastatyta 16 amžiaus pradžioje ir išsilaikė todėl, kad buvo panaudota kaip pastato fasadas. Iki paskutiniųjų laikų prie jos buvo prisišliejęs "Aušros" kino teatras. Sienos pamatai 1.4 metrų storio (apie 4.6 pėdų). Pamatai ir apatinė sienos dalis mūryta iš akmenų bei plytų, vir-

Šaudymo angos Bernardinų bažnyčios šiaurinėje sienoje

Gynybinės sienos liekana Pylimo g.

šutinė - plonesnė mūryta iš plytų. Sieną nebuvo tinkuota. Kas 3.7 m. išmūrytos šaudymo angos (kas 12.2 pėdų). Iš šaulių nišų atsiveria po tris šaudymo angas: priekinė ir šoninė.

Sieną dar tvirtino gynybinis pylimas ir griovys. 19 amžiaus pradžioje, griauant gynybinę sieną, pylimas liko užpildytas ir dabar toje vietoje yra Pylimo gatvė. Sovietai šios gatvės istorinį vardą irgi pakeitė ir ją pavadino "komjaunimo". Dar vienas visiškai nesiskaitymas su Vilniaus istorija! Kas tas pavadinimas turi bendro su senoviniu pylimu? Minėtoje knygelėje rašoma, kad 1959 metais šis miesto gynybinės sienos fragmentas buvo restauruotas, atstatyta vienuolika šaudymo angų.

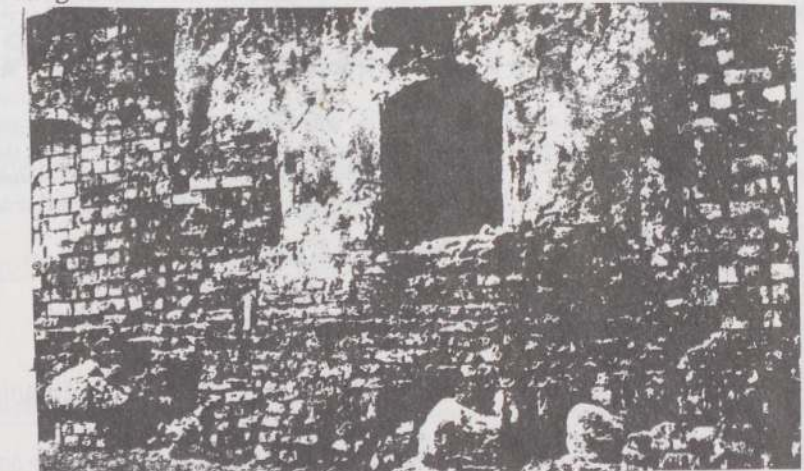
Visai maža sienos atkarpa išsilaikė Trakų gatvės namo kieme (Nr. 2). Sieną buvo įjungta į gyvenamąjį namą ir tėra mato ma tikrai už kiemo pusės. Joje išliko šaulių nišos, kurios liko dalinai užmūrytos. (Žiūr. pridedamąjį vaizdą).

Kaip jau anksčiau rašyta, Bernardinų bažnyčia įėjo į Vilniaus miesto gynybinę sistemą. Ji pastatyta maždaug tuo pačiu metu, kada statė gynybinę sieną. Bažnyčios šiaurinėje pusėje yra išmūryta 19 šaudymo angų, su tikslu apsaugoti miesto teritoriją nuo jos iki Žemutinės pilies. Bažnyčios sienos storis

1.3 metro (apie 4.3 pėdų). Pastogėje įrengtos šaulių nišos su angomis tikslui ir priekiu. Iš pastogėje pastatytos medinės galerijos buvo galima pasiekti kampinius bažnyčios bokštus, kurie irgi turėjo gynybines reikšmes. Jų sienose išmūrytos, pailgos angos tiko taipgi ir šaudymui.

Vilniaus gynybinė siena buvo pastatyta apsaugojimui nuo totorių puolimo. Anais laikais (1503 - 1522 m.) totorių antpuolis buvo galimas, tačiau jie niekad iki Vilniaus nepriejo. Gynybinė siena todėl buvo skirta sulaukyti lengvai ginkluotų raitelių puolimą. Buvo žinoma, jog totoriai sunkių ginklų - patranų neturėjo.

Vilniaus gynybinė siena pirmą kartą panaudota gynybai 1655 metais laike Maskvos invazijos į Lietuvą. Rusams užėmus Vilnių, sienos geresnei gynybai, pastatė antrąją gynybos liniją - aštriačiuolių tvorą. 1661 metais, Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos kariuomenė atsiėmus Vilnių, rasta, kad nukentėjo daugiausia tik keli vartai.

Gynybinės sienos fragmentas su šaulių nišomis Trakų g. Nr. 2 kieme.

(Bus daugiau)

ŽUVOM DĖL TĖVYNĖS

Šimtmečiais lietuvius nešė vargo našta,
Kai totorių ordos traukė iš rytų.
O vėliau žandarai teriojo mūs kraštą;
O, Tėviške miela, kiek kentėjai Tu!

Bet laisvės troškimo užgniaušt negalėjo,
Vertės lyg vulkanas motinų širdy,
Sukdama ratelį sūnui vis kalbėjo,
Kad kraštas paskendęs liepsnų sūkury.

Kai garsas trimito per kraštą nuėjo,
Kviesdamas į kovą vyrus Lietuvos.
Šimtais savanoriai kraštą gint išėjo,
Palikę saviškius liūdinčius namuos.

Žilagalviui tėvui ašara riedėjo,
Išleidžiant vienturtį ginti Lietuvos.
Laimino motulė ir varsnas lydėjo,
O mergelė prašė – nepamiršk tik jos ...

Jaunimas apleido lietuvišką sodžių,
Ir traukė būreliais į garsą trimito.
Vieškeliais ir kloniais, pramintais prabočių,
Žygiavo pasveikint priešo neprašyto.

O žlungant pakrikusiai armijai caro :
Vitebske, Smolenske, Rovne, Sibire;
Kautynių vienetus lietuviai sudaro –
Pasiruošę žygiui į brangią Tėvynę...

Jiems organizuotai grįžti nepavyko,
Jų batalionai tapo išblaškyti.
Vieni kaip tremtiniai Tėviškės parvyko,
Kiti bolševikų tapo išžudyti...

Ten Sibiro taigas lavonais nuklojo
Ir krauju nudažė svetimus laukus;
Kur išrengę nuogus kardais sukapojo,
Žvarbus taigų vėjas užpustė kapus.

Paskelbtą Vasario Šešiolikto Aktą
Reikėjo įvykdyt krauju ir mirtim;
Bolševikų ordos jau traukė per kraštą,
Naikindamos viską – ginklu ir ugnim.

Bet štai! Ties Kėdainiais jiems kelią pastoj
Jaunutis, beginklis Lietuvos karys.
Čia pirmas gyvybę savo paaukojo
Prie Taučūnų dvaro – Povilas Lukšys.

Prie Alytaus narsiai pirmas pulkas kaujas,
Tartum visa žemė mirtimi alsuoja.
Tik narsa išvaiko bolševikų gaujas,
Po kovos – trispalvė mieste plevėsuoja.

Juožapavičius drąsiai per tiltą joja,
Pastitkęs laisvę kautynių ugnyje.
Štai paskiras šūvis – žirgas piestu stoja,
O vadas nukautas iš balno nušlyja.

Kai mūs' kariuomenė už Dauguvos kovės,
Lietuvos šiaurėj slinko priešas naujas:
Von der Goltz'o jėgos pro Kuršėnus brovės,
Prie jų prisidėjo dar Bermonto gaujos.

Tuoj Šiauliai, Biržai, Linkuva, Radviliškis
Tampa okupuota Bermonto jėgų;
Čia vėl savanoriai suduoda jiems smūgį
Ir išlaisvina kraštą iš priešo nagų.

Likvidavus rusus, išvijus Bermontą,
Maršalas Pilsudskis dar tęsė kovas;
Tarp Gardino – Vilniaus, stiprindamas frontą,
Traukė įgyvendint užmačias senas...

Nors maršalas Fošas ir nustatė sieną,
Bet grobuonis lenkas veržias vis gilyn.
Krinta Seinai, Butrimonys, Alytus, Širvintai,
Daugai, Kaišiadorys, Punkskas ir Molėtai.

Tik nesekmė lenkų kovoje su rusais,
Vėl Suvalkuos naują sutartį sudaro;
Bet sekančią dieną jie iš Lydos pusės
Patraukė link Vilniaus ir jį okupavo.

Netikėto smūgio kariai išblaškyti
Telkėsi gynybai – smurtui Želigovskio.
Širvintai – Giedraičiai kraujais įrašyti
Istorijos lapuos amžiams pasiliko...

Taip laisvę apgynę kariai savanoriai,
Atrėmę krūtinėms priešų puolimus.
Tik krintančios rasos beržų svyrūnėlių
Kas rytą apverkia karžygių kapus...

Granito paminkle įrašas iškaltas:
"ŽUVOM DĖL TĖVYNĖS" – kad kiti gyventų,
Šalmas, Vyties Kryžius su ažuolo lapais
Byloja jų žygį taip kilnų ir šventą.

Ir šiandien karių veidas krauju aprasojęs,
Žalių miškų vyrai žygiavo į mirtį.
O šlykštūs valdovai tarybinio rojaus
Džiaugias partizanų tūkstančius pakirtę.

"IŠ PRAEITIES TAVO SŪNŪS TE STIPRYBĘ SEMIA"

Jurgis JUODIS

(KARIUOMENĖS ŠVENTĖS PROGA)

Šventi Himno žodžiai, kurie jeigu būtų įrašyti mūsų širdyse, šiandien, mes gyvendami virš 30 metų išeivijoje ir besistengdami sekti garbingais protėvių žygliais, pritaikindami juos šiandieninei Laisvės kovai, nebūtume priėję prie tokių nesąmonių ir gėdos: reikalaudami pašalinti iš muziejaus Lietuvos didvyrio, karo av. kpt. Prano Gudyno portretą, kuris žuvo nuo atentatininko kulkos, gindamas to meto Lietuvos ministerio pirminko prof. Augustino Voldemaro gyvybę. Ir tai daro ginklo draugai – Barmovėnų skyrius Čikagoje – komentariai nereikalingi. Faktai kalba už save ir parodo mūsų karių portretą, kurio nepaišytų jokis lietuvis dailininkas. Švęsdami Kariuomenės šventę, prisimename ir tinkamai atiduodame pagarbą kariams, kurie žuvo, kad mūsų Tėvynė ir mes laisvi gyventume. Po Nepriklausomybės iškovojimo Amerikos lietuviai dovanuoja Lietuvai LAISVĖS varpą su įrašu:

"Tas Laisvės nevertas,
Kas negina jos!"

Šie žodžiai daugiau negu tikėjimas šie žodžiai – pareiga, vienuoliktas įsakymas mums. Jo nepildymo pasekoje mūsų tėvynė yra pančiuose surakinta, broliai pavergti, mes virš 30 metų išblaškyti po visą pasaulį – išeivijoje.

Nėra pasaulyje tautos, kuri neturėtų savo krašto gynėjų – kariuomenės. Kariuomenė reikalinga ne tik Laisvės iškovoti, bet ir ją išlaikyti – budėti Tėvynės sargyboje, ginti nuo priešo. Šiandien mūsų Tėvynė neturi Laisvės, neturi ir kariuomenės, juo labiau, mes išeivijoje negalime turėti kariuomenės, bet Tėvynėje ir išeivijoje yra kariai. Kas? Mes, visi!

Gilioje senovėje, kai priešai įsiverždavo į mūsų kraštą ir tėvynė atsidurdavo pavojuje, nebuvo nei senų nei jaunų, didelių ar mažų, sveikų ar ligonių – visi, kaip vienas, kuo ir kaip kas galėjo, gynė savo kraštą ir paliko mums labai gražų pavyzdį, kaip reikia Tėvynę ginti – Punios kunai – gaikščio Margio pavyzdį. Kun. Margis su saulele karių, gindamas Punios pilį, prieš šimteriopai didesnę besiveržiantį priešą, ir matydamas, kad negali apginti, sukrėvė pilies viduje didžiulį laužą: sumetė į ugnį visą pilies turtą, ginklus ir pats paskutinysis, ant balto žirgo su savo sužadėtine Laimute, šoko į ugnį ir susidegino. Priešas – kryžiuočiai įsiveržę į pilį, rado tiktai degesius ir ugnimi įrašytą danguje Margio testamentą:

"Geriau mirtis,
Negu vergija!"

Pasaulyje Laisvės, kaip kepto karvelio ant lėkštės, jokia tauta nėra gavusi. Laisvę reikia pirkti karių krauju.

Kol lietuvius karys Tėvynės Laisvę mylėjo daugiau negu savo gyvybę jokie priešai neįstengė Lietuvos pavergti. Kada lietuvis karys – vadas, beldžiantis priešui į duris pareiškė, kad jis "nepasiruošęs" – to pasekoje išsižadėta Lietuvos sostinės Vilniaus, priešui atiduota Klaipėda. Ir dar geriau, Lietuvos kariuomenės vadas generolas Vitkauskas, priešui besiveržiant į kraštą, ne tik kad ne-

Kritusių lavonus turgaus aikštėj pūdė,
Ar pusbadžius tampė nelaisvės namuos;
Trečius ešelonais Sibiran išgrūdė,
Kad jiems ten paruoštų masinius kapus.

Ten nerimsta šūviai Tėviškės laukuos,
Tūkstančiai kapuose prieglobstį suranda.
Jie daug paaukojo ir daug dar paaukos
Kraujo ir gyvybių už Tėviškę brangią.

Ar žinai ką rasim į namus sugrįžę,
Prie gintaro jūros – Tėviškės pagojus?
Vien tuščias sodybas su apleistais kryžiais
Ir žemę brolių kaulais apsiklojus!

Ten, kur žmonės nuostabiai praretėjo
Ir lenktyniauja bacila su kulka,
Ten, kur žmogaus – žveries vergija užėjo –
Tai mūsų brangi Tėvynė Lietuva!..

K. Vabalėlis

APSAUGOS MINISTERIJAI ĮSAKYMAS Nr. 1

Lapkričio m. 23 d. 1918 m. Vilnius

1. Steigiu Apsaugos Tarybą iš šių asmenų: pulkininko Chaleckio, papulkininko Nastopkos ir papulkininko daktaro Nagevičiaus.
2. Papulkininką Kubilių skiriu Apsaugos Ministerijos štabo viršininku.
3. Pulkininką Galvydį-Bykauską skiriu pirmojo pulko vadu, steigiamo Alytuje. Jam įsakau tuojau pradėti priruošiamąjį darbą ir pasirinkti sau reikalingą kadra.

Štabo Viršininkas
papulkininkas J. Kubilius

Apsaugos Ministras
Prof. A. Voldemaras

ATSIKURIANČIOS LIETUVOS KARIUOMENĖS
ĮSAKYMAS Nr. 1.

TĖVYNĖS SARGYBOJE

Jurgis Juodis

Aliejus

davė įsakymo priešą sustabdyti, priešingai – draugaiškai ištisė priešui ranką, kuone padėjo, kad jis (priešas) užima kraštą. Tai pavyzdys, kuris neturėtų istorijoje sau lygaus – didesnio judo tautos nėra buvę. Tai tamsiausios kario portreto spalvos karo istorijoje.

Išvadoje, ir šiandien lietuvis karys negali išvengti tamsaus šešėlio dengiančio jo garbę ir auką kraštui. Tamsūs šešėlio spinduliai labai kenkia šviesiam kario portretui:

1926 metų gruodžio 17 ir 1940 m. birželio 15.

Dėl gruodžio 17, mano nuomone, Lietuvos karys čia padarė tik tą "nusi kaltimą", kad jis pratęsė Lietuvos Nepriklausomybę bent keliolika metų.

Dėl birželio 15, kada be garbės šūvio buvo įsileistas į kraštą priešas. Kario, kaip tokiu, nei kaltė, nei nusižengimas – nėra už tarnauti tuo, kuojį smerkiame. Kariuomenė vadovaujasi drausmės statutu, klausio vadų įsakymų ir kovoja tada, kada jai įsakoma. Jei to meto vadovybė rado reikalo kraštą atiduoti priešui malonei be garbės šūvio – tai taip ir įvyko, žinoma, tuo karys čia nėra pilnai pateisinamas. Mūsų tautos istorijoje yra kitų pavyzdžių, kada vadų įsakymais galima ir nesiivadovauti, jei tai nesiderina su krašto saugumu.

Kaip istorija rodo, lygiai kaip ir mene: "Nėra blogų dailininkų – yra tik blogi paveikslai". Nėra blogų karių – yra tik blogi vadai. Ką aiškiai byloja didysis pasaulio karys Napoleonas: "Geriau, kad avių bandai vadovauja liūtas, negu liūtų bandai – avinas".

Mes istorijos laikrodžio nepasukime atgal, bet iš jo padarytų klaidų galime daug ko pasimokyti.

Daug mes padarėme išeivijoje, gausiai kultūrinį aruodą pripildėme, kad jis net veržiasi per kraštus. Ir prisipažinkime, ar mes "iš didelio rašto,

neišėjome iš krašto". Ar buvo reikalingas mūsų rašytojų auksinis, mūsų dvasią stiprinantis ir keliantis elekysras, nustumti į šalį – apsikarstyti "striptizais" ir už "saują skatikų" mūsų jaunimą demoralizuojančias, parnografines idėjas – skirti tūkstantines premijas? Mūsų tautos tautinę istorinę tematiką pakeisti "abstraktais", pridant tūkstantinius honorarus iš įvairių tautos laisvės suaukotų fondų. Ar gi jau mūsų kultūriniai laimėjimai tiek nusmuko, kad juos ir mūsų tautą gali atstovauti tik "abstraktai"?

Visi žinome, kad mūsų vienintėlis ginklas prieš priešą yra vienybė. Ją turime? Ne. Ją turėsime tada, kada suprasime, kad Tėvynės Laisvės kovoje mes esame visi kariai ir nei vienas nenorime, kad kario portretą tamsintų koks šešėlis.

Avangardu ir geru pavyzdžiu žygiuoja L. Š. S. T. turinti dvigubą uždavinį ir pareigą Tėvynei. Lietuvoje Šaulių Sąjunga buvo artimiausia kariuomenės pagalbininkė. Išeivijoje ji atstovauja ir Šaulių Sąjungą ir Lietuvos kariuomenę. Pareigos garbingos, bet ir atsakomybė didelė. Aš tikiu ir linkiu, kad šaulys išeivijoje neapvils nei tėvynės nei mūsų. Jis buvo ir liks tikru Lietuvos kario portreto modeliu, šviesioje spalvoje, kuriose aukiš nėmis raidėmis bus įrašyta:

LAISVĖS LIETUVAI!

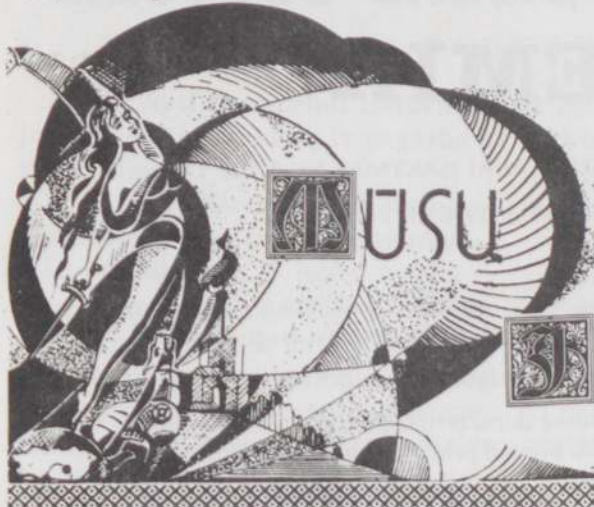
Tikrojo kario portreto nereikia mums ieškoti ir laukti – jie jau yra nupiešti ir įamžinti karin. Juozapavičiaus, kpt. Pr. Gudyno, Miško brolių, Romo Kalantos, Tomkaus, Sadūnaitės varduose. Belieka mums juos pasikabinti ne ant sienų, bet savo širdyse, tada mes jausimės Tėvynei mažiau siai skolingi ir galėsime keliauti į Prabočių šalį su atlikta Tėvynei pareiga.

Pasaulyje vienas iš tūkstančio žmonių kalba lietuviškai...

Ar tu vienas iš jų?

Ir nieku kitu tauta neapreiš savo
širdies, sielos ir dvasios taip,
kaip savo kalba.

VYDŪNAS

Vyskupo VALANČIAUS Clevelando instituto kanklininkės, vadovaujamos Onos Mikulskienės (vidury).

Gediminas Karosas, vienas iš aktyviausių jaunimo veikėjų.

SAVO ŠAKNŲ IEŠKOJIMAS

P. ŽIČKUS

Primityvus žmogus nežinojo, nesirūpino ir nenorėjo žinoti savo giminių praeities – šaknų. Vėliau, kultūrai ir civilizacijai kylant, savaime atsirado ryšys tarp žmogaus praeities ir dabarties. Krikšto metrikai buvo pirmasis dokumentas rišas gimines. Įvairūs didikai vesdavo savo gimines šaknies knygas. Mokslo, meno ar kitų sričių pasižymėjusių asmenų šaknis vesdavo rašytojai, istorikai ir enciklopedijos. Dabar Amerikoje atsirado net pelno organizacija, kuri siuntinėja laiškus žmonėms ir žada parodyti gimines kilmę ir net šeimos herbą. Ir, žinoma, kas gi nenori būti

Regina D. Satkauskaitė šį pavasarį baigė Watertown High school su gerais pažymiais, buvo National Honor Society narė. Regina priklauso skaučių organizacijai, tautinių šokių "Ratelio" grupei, buvo kapitone Watertown High school Field Hockey komandoje. Mėgsta šokti, dainuoti (visus 4 metus dainavo gimnazijos chore) ir žiemos sportą.

Ji yra gavusi kelias trofėjas už gerą mokslą ir sportą. Taip pat stipendijas. Dabar studijuoja Bentley College Mass., sąsąskaitybą (accounting).

kilmingesniu. Ta organizacija turi pasigaminusi keliolika šeimos herbų pa-
vyzdžių. Už jų nurodytą pinigų sumą jie prisiunčia net ir "šeimos herbą", rodanti šeimos kilmumą. Girdėjau ir lietuvių sakant, kad jis yra kunigaikščių gimines ir turįs šeimos herbą. Teko matyti pas keletą restoranų ir atskirus asmenis kaip tik tokius pat herbų. Reiškia, kad nedidelį skaičių tų herbų tie šarlatanai yra pa-

LIETUVOS KARIUI

Trumpos dienos rudenėlio,
Tamsios naktys be žvaigždžių,
Plauko pilki debesėliai,
Skundą tėviškės girdžių.

Girdžiu sudejavo mūs žemė,
Sustaugė vilkai alkani,
Ir kraujas pasruvo ant rankų,
Už tai, kad gėles jam skini.

Mūs laisvė apjuosta retežiais,
Karžygių kapai suminti,
Karių Dieną minint nelemta,
Vainiką padėt ten arti.

Sujudo tik žvaigždės padangėj,
Sužibo visos kartu,
Nežinomo kario kapą,
Apibėrė auksu gelsvu.

Karys giliai žemėje miega,
Toli, ten tėvynėj manoj,
Eitum per lietų ir sniegą,
Padėtum gėlių sutemoj.

Alb. Kašubienė

sidarę.

Tačiau paskutiniųjų kelių metų bėgyje šeimos šaknų ieškojimas randa didesnę pritarimą. Net ir negrai pradėjo ieškoti savo gimines šaknų. Jie jau yra išleidę tuo reikalu porą knygų ir pagal vieną iš jų buvo pastatytas filmas "The Roots".

Įdomu, kiek mes lietuviai žinome apie savo gimines ir šeimos šaknis. Dar įdomiau, kiek jaunesnieji, ypatin-
gai pa tie jaunieji, kurie yra gimę s-
vetur, žino apie savo gimines, savo kilmės šaknį, apie tėvų, senelių ar prosenelių praeitį, kur jie gyveno ar net gyvena? Gana dažnai, kalbant su jaunimu, kada paklausai iš kur jis yra kilęs, iš kur yra kilę jo tėvai ar seneliai, atsakymas dažnas būna – nežinau.

O kaip yra gražu ir įdomu žinoti savo gimines, gyvus ir mirusius, žinoti savo šaknį. Kadangi esame išblaškyta tauta, mums dar labiau reikėtų žinoti savo gimines, kur jie gyvena ir panašiai. Tūlam gali atrodyti, kokia man iš to nauda, kad žinosiu, ką aš laimėsiu žinodamas? Mes vyresnieji prisimenam II-jo pasaulinio karo pasekas. Jam pasibaigus ieškojom giminių ir ryšio su gyvenančiais Amerikoje ar kitur. Ir dabar gyvename labai neramius laikus. Niekas nežino ateities ir jos perspektyvų. Gali vėl tekti ieškoti giminių ne tik išėivijoje,

IV-jame Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongrese buvo išrinkta nauja Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdyba: pirmininkas Gintaras Aukštuolis, vicepirmininkai – Emilija Sakadolskienė ir Saulius Čyvas, nariai – Milda Kupcikevičiūtė ir Linas Rimkus. Daugumas jų gyvena Chicagoje. Naujoji valdyba pareigas perims iš buvusios valdybos ir jos pirmininkės Gabijos Juozapavičiūtės spalio mėn.

Pareigas perėmus, numatytas bendras pasitarimas tarp PLB ir PLJS valdybų aptarti ateities darbus.

Dabartinei PLB valdybai vėl teks rūpintis naujo Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso lėšų telkimu, nes jaunimas nutarė V-jį PLJKongresą šaukti 1983 metais, derinant jį su II-siom Pasaulio Lietuvių Dienomis.

kiek pačioje tėvynėje Lietuvoje. Ir daug kitų ir panašių reikalų gali atsirasti. Civilizuotas ir kultūringas žmogus turėtų žinoti, kas jis yra, iš kur yra, kur yra jo giminės. Ir pačios lietuvių palaikymui tas yra labai svarbu. Vienas lietuvis jaunuolis, nuvykęs į okupuotą Lietuvą ir susitikęs su giminėmis, kada grįžo atgal, tuo labai džiaugėsi. Seniau jam tie visi giminės buvo lyg kieno tai sekama pasaka, bet kada nuvyko, susitiko, susipažino, ta pasaka virto labai miela ir gražia realybe. Tas jaunuolis sakė, jog nežinojęs, kiek daug ir tokių mielų bei artimų giminių jis turįs. Tada jis pradėjo dar daugiau įdomautis ir klausinėti savo tėvus apie visus gimines, kur jie yra, kokie jie yra. Jam pasidarė labai įdomu. Tėvų pasakojimus jis už-

sirašinėjo į savo knygutę.

Aš neperšu keliavimo į okupuotą Lietuvą, kokį organizuoja kai kurios organizacijos, bet privačių asmenų palaikymas ryšio su savaisiais yra labai svarbus. Todėl yra labai svarbu žinoti savo gimines kilmę – šaknį, palaikyti ryšį su gyvaisiais.

Studentė okupuotoje Lietuvoje atsiima savo mašiną iš auto mechaninės dirbtuvės. Mechanikas paaiškino, kas buvo atlikta betaisant ir pridūrė, kad įstatytos naujos žvakės.

– Žvakių nereikėjo įstatinėti, nes aš naktį nevažinėju. ...

Lietuvių jaunimas šoka "O želį". Nuotrauka V. Noreikos

Spalio 28 d. Euclid, Ohio, kur gyvena ir daug lietuvių, įvyko tradicinis tautybių festivalis, kuriame dalyvavo 16-os tautybių grupės. Stipriausiai pasirodė mūsų Grandinėlės šokėjai. J. Carlos nuotrauka

Š. m. spalio mėn. 5 d. Hot Springs, Ark., įvyko sukaustuvinis koncertas – balius, lietuviškos radijo valandėlės "Leiskit į Tėvynę" trijų metų veikimo sukačiai atžymėti. Valandėlę veda Salomėja ir Petras Šmaižiai.

F. Strolia su savo jaunimo ansambliu "Vaiva" atlieka programą. M. Jasevičiaus nuotrauka

Detroito jaunimo choras, vadovaujamas S. Šližio, repetuoja gruodžio 1 d. Kultūros centre statomam A. Gustaičio "Sekminių Vainikui". Prie piano muzikas Stasys Šližys. J. Gaižučio nuotrauka

Detroito Vilniaus Universiteto minėjimo programą atlieka: (iš kairės) P. Gražulis, P. Jankus, A. Rugienius, P. Zaranka ir D. Rudis. J. Gaižučio nuotrauka

KULTŪRINIS PUSLAPIS

Juozas Arvydas

SAVANORIAMS KŪRĖJAMS

Kai laisvės aušra sušvito padangėj
Pažadinus tautą iš kieto letargo,
Sukilo, kam laisvė tėvynės yr brangi
Ir ėjo vaduoti ją iš slėgiančio vargo.

Kas kardu, kas plunksna, kas žodžiu ugningu,
Karys ir artojas, moksleivis, studentas,
Neklausė, koks oras, - lyja, ar sniega?
Nes jautė kiekvienas jai pareigą šventą.

Daugiausia kančių kovose patyrė,
Garbingai kovoję šaunieji pirmūnai.

Išbraidžioję upes, pelkynus ir girias,
Ir laukuos palikę bėmerdinius kūnus.

Radviliškio pelkėj, laukuos Arimaičių,
Prie Jezno, Alytaus, prie Simno, Lazdijų,
Prie Gryvos, Kalkūnų, Širvintų Giedraičių.
Nors sunkiai kovoję, bet priešą išvijo.

Drėgnuos apkasuose, išvargę, be miego,
Be tinkamo rūbo, dažnai ir be maisto,
Skendo giliuose pusnyuose sniego.

Per kaitras, kai prakaitas veidus jiems prausė.
Nusnūdę, kur nors pakelėje prie krūmo,
Pakirdę vėl tęsė dar nebaigtą kovą.

Džiaugėsi, kad vėl kiek įgavę budrumo,
Tik sapne matė tėviškės lovą.

Prigludus prie žemės, kai sprogs ta granatos,
Kai kulipkų lietus milinę sušiaušia,
Kai kritusis draugas čia pat šalia matos,

Kai mirtis kas žingsnis čia tvyrį pakaušy.
Kova buvo kieta. Bet jūs ją laimėjot,
Nors priešų turėjot daugiau šimteriopai.

Iš kovų sugrįžot su laisvės trofėja,
Apgydę gautasias žaizdas ir sopas.

Teisioji TEMIDĖ pasvers jūsų darbus:
Dienas prakaituotas ir naktis bemiegės;
Jūs žaizdas įgytas per lietus ir žvarbas,

Nuo kurių ir šiandien nevienas paliegęs.

Po šimtmečių, gal tik istorijos lapai
Bylos apie kovas, jūs likusiems ainiams,
Kad laisvę išpirko nevienas jūs kapas...

Ir jus apdainuos tik poetai ir dainiai.

Marytė Bizinkauskaitė, 1979 m. gavusi stipendiją iš Br. Jonušo stipendijų fondo.

Mirusio muz. Br. Jonušo našlė Emilija Jonušienė, gyv. Omahoje, Nebr., savo vyro atminimui įsteigė stipendijų fondą dainos bei muzikos mokslus einantiems jaunuoliams skirdama metinę stipendiją - tūkstantį dolerių.

Šių metų muz. Br. Jonušo stipendijos skirstymo komisiją sudarė Emilija Jonušienė, PLB švietimo reikalaustovs kun. A. Saulaitis, PLB Lietuvos jaunimo sąjungos atstovė

Solistė Dana STANKAITYTĖ

SOLISTĖS DANOS STANKAITYTĖS PLOKŠTELĖS PRISTATYMAS

Visuomenės pageidauta ir ilgai laukta solistės D. Stankaitytės plokštelė jau pakeliui ir š. m. lapkričio 25 d. bus pristatyta lietuvių visuomenei.

Plokštelei išleisti komitetas, vadovaujamas Irenos Pemkienės, telkė lėšas žinomos operos solistės Danutės Stankaitytės ilgo grojimo plokštelei išleisti. Plokštelė įdainuota su simfoniniu orkestro palyda, talkinant Chicago lietuvių operos chorui.

Sutelktų lėšų ir gautų užsakymų ne užteko plokštelei išleisti. Solistė Dana Stankaitytė pridėjo ir savo santauką. Infliacijai neribotai siaučiant, visi apskaičiavimai nuėjo vėjais ir išleidimo kaštai beveik padvigubėjo.

Komitetas, norėdamas mažinti susidariusias skolas ir palengvinti plokštelės išleidimą, š. m. lapkričio 25 d. (sekmadienį) 3 val. po pietų, Jaunimo centro atnaujintoje didžiojoje salėje, ruošia vakarienę, kurios metu bus pasakota plokštelės atsiradimo istorija ir pademonstruota pati plokštelė. Programa bus trumpa ir įdomi.

Visi lietuviai, dainos mylėtojai ir lietuviškos kultūros rėmėjai, prašomi vakarienėje-plokštelės pristatyme dalyvauti ir bilietus įsigyti iš anksto.

Rezervacijas priima Vaznelių - Gifts International prekyba, 2501 W. 71-st St., tel. 471-1424; komiteto narys Vladas Stropus, 2650 W. 85-th Pl. telef. 737-1840; komiteto išdėstė St. Kisielienė, 1624 So. 49th Ave., Cicero, Ill. 60650.

Vakarienes metu bus galima įsigyti plokšteles, užsisakiusieji galės jas atsimiti, o aukotojams bus įteiktos. Ir toliau aukas ir užsakymus priima komiteto išdėstė St. Kisielienė.

Jūsų dalyvavimas palengvins plokštelę paskleisti plačioje visuomenėje. Komitetas

RUGIAPIŪTĖS METAS

Dail. Antanas Rūkštelė

Parėštytė, "Pasaulio Lietuvio" redaktorius R. Kasperas ir komisijos sekretorius Č. Grincevičius.

Balsų dauguma komisija numatė skirti 1979-1980 m. 1,000 dol. Marytei Bizinkauskaitei, gyv. Brockton,

Mass., įvertindama jos talentą dainoj studijose ir veiklą lietuviškoje dirvoje.

TĖVYNĖS GARSŲ radijo programos 30 m. sukakties minėjime, ilgamečiui jos vedėjui J. Stempužiui minėjimo komiteto pirmininkas Dr. D. Degesys įteikia žymenį Clevelando lietuvių vardą.

J. Garlos nuotrauka

Solistė Dalia KUČĖNIENĖ, koncertavusi JAV, įvairiuose kituose kraštuose, net ir tolimoje Kinijoje, išpildys vakaro programą Tautinių šokių šventei paremti bankete š. m. lapkričio mėn. 17 d., Olympia Field Country Club salėje.

Dail. P. Kaupas TREMTINIAI Aliejus
Šis paveikslas (32 x 24) pagal a. a. dail. Povilo Kauno testamentinius žodžius padovanotas Šalių Sąjungai.

MIELI ŠAULIAI...

A. a. dail. Povilo KAUPO nebaigtas rašyti laiškas šauliams.

A. a. dail. Povilas Kaupas po operacijos ligoninėje tęsė toliau savo dienoraščio rašymą, rašė draugams laiškus, kurių nebaigė. Dienoraščio rašysena, mintys, žodžiai aiškiai rodo jo sveikatos būvį, jos kasdieninį silpnėjimą. Gražios ir aiškos rašysenos raidės kasdien įgaudavo naują formą, vis daugėjo nebaigtų sakinių, iki kreivos raidės prarado visišką savo formą, liko neišskaitomi brūkšneliai.

Dail. Povilas Kaupas nebaigė rašyti laiško ir savo sesėms bei broliams šauliams.

Priklaušęs nuo jaunystės dienų Nepriklausomoje Lietuvoje Šalių Sąjungai, kaip gilus savo krašto mylėtojas, neišsižadėjo savo idėjų, savo prieštariškų žodžių ir kraštui ištikus nelaimę.

Ir kai laisvajame pasaulyje atsikūrė Šalių Sąjunga, tęsdama savo garbingą darbą, Povilas Kaupas buvo su ja ir tuo didžiavosi. Jo nario knygutė tvarkinga, mokesčiai sumokėti iki 1981 metų.

Dail. Povilo Kaupo rašytas laiškas šauliams nebaigtas... Ką jis nespėjo išsakyti žodžiais, tą jis išsakė savo kūryba, savo dailės darbais. Jis paliko savo testamentinius žodžius, kad Šalių Sąjungai būtų paskirti du dideli paveikslai, kad tuo būtų įamžintas gyvas ryšys su šauliais, kad jo kūrybos darbai lyg gyvu žodžiu prabiltų į juos.

Šauliai turės progos savo mirusio brolio dailininko kūrybą matyti su rengtoje pomirtinėje dailės parodoje, jie galės, palyginant pigiai, įsigyti jo dailės darbus, jie galės savo bibliotekoje turėti jo monografiją, kur sutalpinta visa gražioji jo kūryba.

A. a. šaulio dail. Povilo Kaupo kūryba laukia, kad šauliai, lankydami jo pomirtinę dailės darbų parodą, žiūrėdami jo paveikslus, galėtų baigti skaityti šauliams jo nebaigto, rašyto laiško.

Vytautas Kasnis

Dail. Povilo KAUPO paroda bus atidaryta Jaunimo Centre, Čiurlionio galerijoje lapkričio 16 d., penktadienį, 7 val. vakare ir tęsis iki lapkričio 25 dienos.

Dail. Povilas Kaupas

V A I S I A I

Aliejus

Dail. Povilas Kaupas savo vedamoje dailės studijoje su studentais. V. Noreikos nuotrauka

ŽMONĖS, NUOTYKIAI IR FAKTAI

KOMUNIZMO "MOKSLAI"

NELENDĄ Į GALVĄ

Nuo pat pradžios komunistinio režimo įsigalėjimo Sovietų Sąjungoje ir visuose Sovietų okupuotose bei domi nuojamose kraštuose, tuojau prasidėda sunki, įkyri komunistinė propaganda ir komunistų vadų garbinimas. Toji propaganda prasideda kone vaikų darželiuose, toliau varoma žemės, aukštesnėse ir aukštesiose mokyklose ir trunka visą komunistinio tvarko užnuodyto piliečio gyvenimą. Atsižvelgiant kam toji propaganda taikoma, ji vadinama įvairiais vardais. Vaikams – vadinama komunistiniu auklėjimu, moksleiviams – švietimo, o suaugusiems – mokslo, doktrinomis ir kitais vardais. Nors iš esmės, visiems ta pati košė, tik iš skirtingo puodo.

Kiek toji raudonoji propaganda ir komunistų vadų liaupsinimas pasiekia tikslo, kiekvienam galvojančiam žmogui yra aišku. Ir laisvoje spaudoje apie tai dažnai parašoma. Bet komunistinėje spaudoje to "auklėjimo" bei "švietimo" rezultatai niekuomet nenauginėjami, nors kartais per cenzorių neapsižiūrėjimą vis tik pralenda viena kita žinutė apie komunistinių mokslų "įsisavinimą".

Neseniai "Time" žurnalas aprašė kiek Vengrijos komunistinio jaunimo vadai yra įsisavinę komunistinio istorijos faktus. Prieš porą metų Vengrijos švietimo įstaiga patikrino 814 komunistinio jaunimo vadovų (nuo 14 iki 30 metų amžiaus) žinias apie žymiausius komunistinio tėvynės Sov. Sąjungos vadus. Vengrų jaunimo vadovų atsakymų santrauką visai neseniai paskelbė jų laikraštis "Ifju komunist" (Jaunasis komunistas).

Paklaustųjų 17% nieko nežinojo apie Leniną, 31% – nežinojo apie Staliną ir 42% – nežinojo kas toks buvo Kruščiovas. Kai kurie komjaunimo vadovai pasakė, jog Stalinas buvęs vyriausias Vokiečių kariuomenės vadas, vėliau šūviu į galvą nušautas. Pora kitų paklaustųjų pasakė, jog Kruščiovas 1960 m. buvęs J. A. V. prezidentas. O vienas klausiamasis pareiškė, jog Kruščiovas buvęs žmogus, kuris batu dau-

žes stalą, bet jis buvęs pirmasis žmogus, pakilęs į beorę erdvę.

Taigi tiek žinių iš komunistinių "mokslų" yra užsilikę Vengrijos jaunųjų galvose.

KAIP APGAUDINĖJAMAS "DĖDĖ SAMAS"

Daugelis pajamų mokėtojų ne visas savo pajamas įtraukia į mokesčių apskaičiavimo formuliarius, ypač tokias, kurių Mokesčių įstaiga (Internal Revenue Service) negali lengvai susekti. Kaip antai "tips'ai" (arbatpinigiai) už įvairius patarnavimus – restoranų padavėjoms, virėjų, butų valytojų, namų ūkio personalo, samdomų automobilių ir namų apyvokos priemonių bei įrengimų taisytojų, namų remontuotojų ir visos eilės smulkų verslininkų pajamos, o ypač lošimo namų stambios pajamos.

Finansų specialistai apskaičiuoja, kad tokių neregistruotų pajamų, nuo kurių turėtų būti paimti pajamų mokesčiai, kasmet susidaro maždaug 200 milijonų dolerių. Jei I. R. Service galėtų bent didžiąją dalį jų apčiuopti, tai į Valstybės iždą įplauktų 26 – 104 milijonai dolerių daugiau mokesčių. Tokia suma galėtų palengvinti pajamų mokesčių sąžiningiems mokėtojams.

Yra manoma, kad apie 20 milijonų JAV gyventojų apgaudinėja "Dėdė Samas". Bet neapmokestintas pajamas sukčiautojai turi kur nors pasidėti. Didesnes sumas įdėti į taupomąsias sąskaitas nelabai saugu. Jos gali pritraukti prityrusių mokesčių inspektorų akį. Tada jau tenka aiškintis, išsiskūnėti ir galima įkliūti į nemažą bėdą. Telleka senoviškas pinigų pasidėjimas "po matracu", "kojinėje" ir pan. Federalinio centrinio banko apskaičiavimu namų slėptuvėse JAV gyventojai laiko apie 100 milijonų dolerių. Jei juos iš ten ištrauktų inspektorius, tai kiekvienas gautų po 800 ar 1,000 dolerių. Labiau į "hamines slėptuves" sulenda 100 dol. banknotai. Jų kiekis apyvartoje kasmet sumažėja.

J. Vil.

SPAUDOJE ir GYVENIME

NEEILINIS SVEČIAS St. PETERSBURGE

Jurgis JUODIS

Š. m. lapkričio 5 d. LAISVOSIOS LIETUVOS leidėjas ir Redakcinės kolegijos pirmininkas Valerijonas Šimkus, lydimas bičiulio ekonomisto Kęstučio Dirksio ir bičiulio iš Vak. Vokietijos Petro Česiūno, nustebino St. Peterburgo lietuvių su neeiliniu svečiu, vos prieš 2 savaites pabėgusiu iš okupuotos Lietuvos, jaunu muziku Rimgaudu Emiliumi Kasiuliu, kuris ne tik prisistatė lietuviams kaip jauniausias pabėgėlis, papasakojo nuoširdžiai ir atvirai apie šandieninį okupuotos tėvynės jaunimą, jų nepalaužiamą ryžtą, kovą ir darbus prieš okupantą – rusą, bet ir davė puikų koncertą.

Visa tai įvyko taip staiga ir netikėtai, tiesiog žaibo greitumu, kad atrodė kaip gražus sapnas ir pasaka.

LAS Garbės narys bičiulis Leonas Virbickas pasirūpino sale, šiaip taip sugrąžintą akomponiatorių muziką Albertą Mateiką. BALFo pirmininkas Jonas Valauskas pasirūpino žaibiška propaganda – skelbimais ir kvietimais. Ida Valauskienė, nepalikusi nepaaišintą kavutę ir pyragaičius atsilankiusių į koncertą ir, tiesiog per stebuklą, laukty 100 svečių pavaišino atsilankiusių 300.

Dar greičiau ėjo pasirengimas koncerto išpildytojų muz. Rimgaudo Kasiulio ir Alberto Mateikos. Jiedu tegalėjo vos vieną repertuarą turėti. Nežiūrint to, koncertas, kuris išspildė su birbyne Rimgaudas Kasiulis, palydint pianu muz. A. Mateikai, ne tik paliko gerą įspūdį St. Peterburgo lietuviams, bet ir buvo prie esamų sąlygų atliktas pasigėrėtina. Žinoma, kas liečia muzikos meninį lygį, aš čia kalbu kaip eilinis klausytojas, kuriam muzika gali patikti, arba nepatikti. Man patiko net ir išsukę ašarą, manau, kad publikoj buvo ir daugiau tokių?! Muzikas Rimgaudas Kasiulis grojo birbyne ta pačia, kuria jis grojo ir okupuotoj Lietuvoj – ansamblyje "Lietuva". Pradžiai pagrojo "Lietuva Brangi", toliau "Kur bėga Šešupė", "Valsą", "8 variacijas", "Plaukia antelė" ir kitas liaudies motyvais ir kamerinės muzikos, už širdies tvėrenčius "deimantukus".

Malonu buvo ne tik matyti scenoje, bet ir girdėti jauną lietuvių muziką, kuris pavergtoje tėvynėje okupuoto niekinamas ir stumdomas, sugebėjo savo puikiu talentu tapti neeiliniu, bet pirmuoju muziku ansamblyje "Lietuva". Gimęs ir augęs ir mokomas, kaip reikalinga ne tėvynei, bet priešui ir komunistų partijos nurodymų klausyti. Be pavyzdžio, be pagrindo, nurodymų, ar mokymų – vien tik lietuviško kraujo ir lietuviškos širdies vedamas, tapo ir liko puikiu jaunu lietuviu patriotu, kuris gali būti pavyzdžiu ne vienam jaunam išeiviui.

Po maloniai nuteikusio koncerto, publikos prašomas, išsamiai iki smulkmenų papasakojo apie okup. Lietuvos jaunimą ir jų dabartines sąlygas Tėvynės Laisvės kovoje.

Tai buvo pirmas girdėtas išeivijoj objektyvus ir jaunatviškai nuoširdus apibūdinimas koks iš tikrųjų yra šandieninis jaunimas.

Pirmiausia, R. Kasiulis yra pirmasis pabėgėlis, kuris be tendencijos atvirai papasakojo R. Kalantos susidegimo tragediją ir to pasekoje spontanišką kelių tūkstančių jaunimo demonstracijas ir pasipriešinimą okupantui, reikalaujant Lietuvai Laisvės.

800 jaunų studentų moksleivių buvo areštuoti ir sugrūsti į dvokiantį 9-tą fortą Kaune. Kur buvo kankinti, nubausti arba išsiųsti į Sibirą.

Štai kaip Lietuvos jaunimas šandien kovoja už tautos laisvę. Jie miršta, "važiuoja" į Sibirą, bet priešui nesilenkia.

Nėra man galimybės su L. L. skaitytojais pasidalinti pasakišku ir romantišku R. Kasiulio pabėgimu, kuris primena daugiau gražų jo dviejų metų sapną, romantiškus nuotykius ir pasakiškai gražią ir nelauktą pabaigą – svajone susitikti su laisvais lietuviams. Šandien pabėgėlis R. Kasiulis yra BALFo globoje.

St. Peterburgo lietuvių atsilankę į koncertą R. Kasiulį parėmė \$ 500

auka, kuriuos jis paėmęs į rankas, su stovinti negu Rusija ir jei bus pasirašyta SALT II susitarimas, be abejonės bus per vėlu ir ypač, kada prezidentas Carteris nerado reikalo atominiams ginklams ginkluotą rusų 3000 brigadą iškraustyti iš Kubos.

Bič. Kęstutis Dirksis parodė ir kultūrinės veiklos išeivijoje Tautinių šokių šventę Čikagoje. Visi buvo nepaprastai sužavėti mūsų jaunimu, kuris rado laiko ir noro ir pastangų parodyti visoms tautos, kad ką lietuviai sugeba ir padaro – jokia tauta negali.

Buvo parodyta ir trečia filmas – Simas Kudirka Čikagoje. Malonu buvo prisiminti Simo Kudirkos kančių keletą į laisvę, kuris prieš teisišias pėvimas. Pradžioje K. Dirksis trumpais, rašė ne sau, bet savo kraštui laisvės bet aiškiais faktais, bei atitinkamų Amerikos saugumo ir karo ministerijos pareigūnų ir generolų pasisakymais, koks didelis pavojus grėsia Amerikai, tuo pačiu ir mūsų Tėvynei.

Kad būtų visiems aišku K. Dirksis parodė Amerikos saugumo išleistą filmą: Amerikos ir Rusijos apsiginklavimas.

Kadangi visuomenei tuo klausimu besidomint šis klausimas turėjo būti aiškus, kad šandien Amerika, prezidentas Carteriui sumažinus ginklų gamybą, toli gražu, daugelyje net 50% žemiau

Petras Česiūnas, svečias iš Vakarų Vokietijos, L. L. redakcijoje tariausi spaudos reikalais.

stovinti negu Rusija ir jei bus pasirašyta SALT II susitarimas, be abejonės bus per vėlu ir ypač, kada prezidentas Carteris nerado reikalo atominiams ginklams ginkluotą rusų 3000 brigadą iškraustyti iš Kubos.

Bič. Kęstutis Dirksis parodė ir kultūrinės veiklos išeivijoje Tautinių šokių šventę Čikagoje. Visi buvo nepaprastai sužavėti mūsų jaunimu, kuris rado laiko ir noro ir pastangų parodyti visoms tautos, kad ką lietuviai sugeba ir padaro – jokia tauta negali.

Buvo parodyta ir trečia filmas – Simas Kudirka Čikagoje. Malonu buvo prisiminti Simo Kudirkos kančių keletą į laisvę, kuris prieš teisišias pėvimas. Pradžioje K. Dirksis trumpais, rašė ne sau, bet savo kraštui laisvės bet aiškiais faktais, bei atitinkamų Amerikos saugumo ir karo ministerijos pareigūnų ir generolų pasisakymais, koks didelis pavojus grėsia Amerikai, tuo pačiu ir mūsų Tėvynei.

Kad būtų visiems aišku K. Dirksis parodė Amerikos saugumo išleistą filmą: Amerikos ir Rusijos apsiginklavimas.

Kadangi visuomenei tuo klausimu besidomint šis klausimas turėjo būti aiškus, kad šandien Amerika, prezidentas Carteriui sumažinus ginklų gamybą, toli gražu, daugelyje net 50% žemiau

A - J MEATS
Prime & Choice
SKANIAUSIOS LIETUVIŠKOS ŠVIEŽIOS IR RŪKYTOS DEŠROS
DELIKATESŲ SKYRIUS
2433 WEST 69TH STREET - CHICAGO, ILLINOIS 60629
Telefonas: 436-6888

ANTANAS PLIENIS
Telefonas: 476-7000
Jei norite įsigyti naują OLDSMOBILE ar bet kurios kitos rūšies gerą vartotą automobilį, kreipkitės pas
EDMUNDĄ VENGIANSKĄ
HOLLINGSHEAD OLDSMOBILE
5370 South Western Avenue - Chicago, Illinois 60609
Edmundas Vengianskas turi ilgametį patyrimą automobilių prekyboje, patarnaus Jums visuose auto mašinos pirkimo, apdraudimo ir finansavimo reikaluose.
DARBO VALANDOS NUO 9 VAL. RYTO IKI 9 VAL. VAKARO.
Paminėjus šį skelbimą - tikėtis specialios nuolaidos kainoje

A. G. Auto Rebuilders
Čia automobiliai išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, protyrusių darbininkų. Kainos nebrangios.
Darbo valandos kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro.
Šeštadieniais nuo 8 val. ryto iki 12 val. dienos.
SAVININKAS LIETUVIS
3522 West 63rd Street - Chicago
Telefonas 776-5888

PETER KAZANAUSKAS
PRESIDENT
MUTUAL FEDERAL SAVINGS
EARN 8% ON SAVINGS UP TO 8% CERTIFICATES
HOURS:
Mondays, Tuesdays & Fridays 9 am - 4 pm
Thursdays 9 am - 8 pm,
Saturdays 9 am - 1 pm
5 1/2% EARN ANNUALLY ON PASSBOOK SAVINGS
2212 WEST CERMAK ROAD
Chicago, Illinois 60608
Phone: Virginia 7-7747

Continental Restaurant
SVEIKAS LIETUVIŠKAS IR AMERIKONIŠKAS, NAMIE GAMINTAS MAISTAS
Greitas ir mandagus patarnavimas
3139 SOUTH HALSTED STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60609
Telefonas: 842-9559
Genovaitė Malorienė

LIETUVIŠKA APDRAUDŲ AGENTŪRA
Gyvybės, ligoninės, automobilių, baldų, namų ir visas kitas apdraudas - asmenims, profesionalams ir biznio įstaigoms.
Laisvas pasirinkimas kompanijos ir apdraudos rūšies.
Nemokamas patarnavimas ir informacija Valstybės patvirtintos kainos.
Smulkesnei informacijai gauti skambikite, rašykite, užeikite:
JONAS KIRVAITIS
INTERSTATE INSURANCE AGENCY
6108 S. Ashland Avenue - Chicago, IL 60636
WAlbrook 5-5671

SVARSTYMAI IR NUOMONĖS

LENGVAI ŽARSTOMI IŽDO DOLERIAI

J. VILUTIS

Prieškariniais laikais Lietuvoje, jei kas buvo labai turtingas, tai apie jį pašiepiantys sakydavo, jog jis savo pinigų koja skaičiuoja, nors tikrumoje jis naudodavo medinių rutuliukų skaitytuvus.

Amerikos "Dėdė Samas" yra labai labai turtingas, bet dolerių nei koja, nei vad. "rusiška skaičiavimo mašina" neskaiciuoja. Jis naudoja kalkuliatorių ir kompiuterius, kurių nei okupuoti lietuviai nei "didieji broliai" dar neturi. Tačiau išmaningas Dėdė Samas daug surinkti iš pinigų išleidžia be jokių skaičiavimo aparatų - užsimerkęs žarsto, kur reikia ir, kur nereikia. Tai parodo "Common Cause" patiekti faktai.

New Jersey kriminalinių nusikaltėlių ligoninė vienas nepilnaprotis įnamis, kuris yra peiliu subadęs žmogų, pripažintas netinkamu jokiame darbe ("disabile") ir jam paskirta 214 dolerių mėnesinė pensija. Išbuvęs toji ligoninė 4 metus, tas kvaiša sutaupe 6,000 dol.

J. A. V. kalėjimuose yra apie 30,000 kalinių, gaunančių iš Social Security valdybos "disability" pensijas, iš viso apie 60 milijonų dolerių per metus. Kongresmanas Henry Hyde (R) patiekė įstatymo projektą tokias pensijas kaliniams panaikinti.

1918 metais JAV Kongresas įsteigė komisiją, turėjusią per vienerius metus nustatyti krašte vartojamų varžtų graižtvų standartus. Po vienerių metų, komisija "nesusėjusi" to uždavinio atlikti, buvo palikta dar trejiems metams ir "užmiršta". Kas 3-ji me-

tai jos gyvavimas automatiškai buvo pratęsiamas. Ir taip toji komisija "standartizavo" varžtų graižtvas net 60 metų, kol pagaliau 1977 m. Kongresas beprasmišką lėšų eikvojimą pastebėjo ir šią komisiją panaikino.

Yra pristeigta apie 800 tokių komisijų, komitetų, programų įvairiems reikalams bei federalinių patariamųjų tarybų, kurių daugelis yra užmirštos ir nieko nebedaro, bet iš inercijos vis tebegyvuoja. Jų darbo eigos niekas nekontroliuoja ir nepaisant ar šie organai savo paskirtį yra atlikę, ar nesirengia atlikti, jų gyvavimas automatiškai kas keleri metai pratęsiamas. Yra tokių užmirštų, bereikalingai išdo lėšas eikvojančių tarybų, k. a.: "Valstybinė šautuvų vartojimui skatinti taryba" (nors šaudymo "sportas" šiame krašte ir taip puikiai klėsti, tik daugiausia šaudoma ne į lentinį taikinį, bet į kurį nors pilietį, kuris šiai tarybai teikia lėšas), "Arbato ekspertų taryba" ir kitos.

Federaliniai valdžios organai kasmet prisiamdo konsultantų ir kontraktorių įvairioms sugalvotoms "programoms". Niekas nebegali susekti kiek tokių konsultantų bei kontraktorių yra prisamdyta, kas juos pasamdė, ką jie atlieka ir kiek jiems išmokama iš feder. išdo.

Feder. valdžia kasmet užsako pagaminti apie 2000 kino bei televizijos filmų, kurie išdui kainuoja apie 150 milijonų dolerių. Kai kurie tų filmų yra daugiau, ar mažiau naudingi. Bet yra ir tokių filmų, kurių reikalingumą sunku būtų įrodyti. Pavyzdžiui:

BALF'o 35 m. Jubiliejaus proga Clevelande lankėsi BALF'o centro valdybos pirmininkė Maria Rudienė su vyru. Nuotraukoje M. ir A. Rudžiai tarp Clevelando lietuvių jiems surengtame priėmime O. ir V. Jokūbaičių namuose.

"How to succeed with brunets" (Kaip įgyti pasisekimą pas brunetes). Tai etiketo filmas Karo laivyno karininkams.

Įvairiuose feder. departamentuose bei agentūrose yra biurų, kurie lygia greičiai dirba tą patį darbą, kaip ir kitų departamentų panašūs biurai. Pvz., vandens taršos tyrimų vykdo net 25 įvairių departamentų bei agentūrų biurai.

Tokius nesklaidumus bei kurjuzus mato daugelis kongresmanų, bet tai pašalinti ne taip jau lengva. Įvairūs komitetai, komisijos, tarybos bei programos yra naudingos kuriai nors piliečių grupei ar organizacijai - darbininkų unių pareigūnams, pienininkystės ūkiams, jautienos gamintojams, gydytojų sąjungoms ir pan. Jie atsidėję seka, kaip kuris kongresmanas balsuoja "už" ar "prieš" tuos komitetus, ar komisijas, kurie susiję su jų reikalais. Kongresmanas, kurie naudingi tų organizacijų reikala - lams, kurie padeda čiuolpti valstybės fondus, jie gausiai aprūpina rinkimų lėšomis. Bet kurie priešingi tų organizacijų reikalams, jos dažnai sugeba tokius kongresmanus iš Kapitolio "išdulkinti".

NEPRARASKIME VILTIES-

(Atkelta iš 3 psl.)

Viskam tam pasibaigė laikas ir rusų tauta, nežiūrint į jos politinį akumą ir ne europinę galvoseną, vis dėlto ne be ta. Seniai jau nebėra ir lietuviškų "stribitelių" - tautos judų. Naujoji lietuvių tauta, kad ir socialinė pagal savo ekonominę santvarką, tebėra lietuviška ir, gal būt, kaip niekada anksčiau, tautiškai ir politiškai sąmoninga. Neskaitysime respublikinės administracijos, žinoma, tos dalies, kuri nuėjo su Maskvos "generaline linija", kuri atlieka lietuviškųjų kvistlingų rolę. Visi kiti yra Lietuvos patriotai ir

susidarius naujoms sąlygoms, jie, kaip ir 1918 metais Lietuvos savanoriai, gins Lietuvos teises, atstatys nepriklausomą Lietuvą, kurioje, visiems pravartu žinoti, niekad daugiau nieko nevedžios už nosies ir nepriemes savo diktatūros ir netolerancijos...

Taigi, Lietuva ir šiandien tebeturi juridinį pagrindą į savo nepriklausomybę ir jei kas čia dar abejoja galėtų pasiskaityti šiuo klausimu visur ir sužinotų, kad Pabaltijo klausimas ne tolimoje ateityje bus sprendžiamas tarptautinėje plotmėje ir Maskva nori ir labai nenori, bus priversta atsiskirti nuo užgrobtų valstybių. Tai ne iliuzija ir ne politiniai svaichiojimai, o laiko ir gyvenimo padiktuota realybė ir su ja turės skaitytis, rodos kam, nenugalimas sovietinis imperalizmas, siekias pasaulinio viešpatavimo. Prisiminkime istoriją, kad Stalin grado agonijos metu kai kas tada per anksti džiūgavo, taip ir šiandien Maskva, veždama savo karius į Kubą ir Afriką, per anksti džiaugiasi, kad kapitalistai kaip prinokę obuoliai, nukris ir jos sterblę. Kapitalistai, o ypač tie, kurie padeda sovietams "pertvarkyti pasaulį", ačiū Dievui, kad ir nukristų, tačiau be jų yra laisva, taiką mylinti didžiulė amerikiečių tauta, dar nepasibaigė ir laisvų Europos tautų istorija - jos gali būti visaip sujauktos, bet sunkiu momentu jos gins savo valstybingumą, o rusų tauta, jei jai ir pasisektų išeiti į militarinį maratoną Europoje, sutirps su savo militarine ideologija civilizuoje ir demokratinėje Vakarų Europoje.

Tikrai neabejojame, kad sovietinis komunizmas, kitaip raudonasis militarizmas, kaip ir rudasis nacizmas, vieną dieną pasibaigs ir ant SSSR kapinyno pakils naujam gyvenimui visos paverptos slaviškos ir kitos tautos.

Todėl nepraraskime vilties - būsim laisvi, pakilsime naujam rytojui ir mes, kur draugiškoje laisvų ir demokratinių valstybių šeimoje nebus daugiau pavojaus užgimti fašizmo ir komunizmo hidroms...

Dipukas gydytojas iš Amerikos, svečiuodamasis okupuotoje Lietuvoje apžiūrinėjo akių kliniką Kaune. Pristatęs pareigūnas, vietinis gydytojas, aiškino:

- Pas mus visiškai aklam įstatomos stiklinės akys ir pacientas puikiai apžiūrinamas, vietinis gydytojas, aiškino:

- Pas mus visiškai aklam įstatomos stiklinės akys ir pacientas puikiai apžiūrinamas, vietinis gydytojas, aiškino:

- Pas mus Amerikoje skaitosi visiškai paprasta operacija jei darbininkui fabrike mašina nutraukia keturis rankos pirštus, mes prioperuojame karvės tešmens spenius ir darbininkas gali ne tik su tais "pirštais" dirbti, bet dargi primelžia kvortą pie no savo "lančiui".

Kas tai matė? Kas gali paliudyti? - teiravosi susijūdamavęs ligoninės pareigūnas.

- Matė ir gali paliudyti turistas - jūsų pacientas su stiklinėmis akimis.

Gintaras Čepėnas
Advokatas

Telefonas: (312) 776-5162
2649 West 63rd Street - Chicago, IL 60629
Istaigos Valandos: 9 a.m. iki 6 p.m.,
šeštadieniais, 9 a.m. iki 12 p.m.
Kitu laiku, pagal susitarimą.

RAMUNĖ
DELIKATESŲ KRAUTUVĖ ir RESTORANAS

2547 West 69th Street - Chicago, IL 60629

ČIA YRA: LIETUVIŠKŲ KNYGŲ, GAIDŲ, PLOKŠTELIŲ IR KITŲ LIETUVIŠKŲ
KŪRINIŲ, KURIŲ KITUR VARGIAI GAUSITE. PRAŠOME ĮSITIKINTI.

Telefonas: 925-4254

Savininkai:
ONA KONKULEVIČIENĖ ir BRONIUS ZABUKAS

Neringos Restoranas

2632 West 71st Street Chicago, Illinois 60629

LIETUVIŠKAS IR AMERIKONIŠKAS NAMIE GAMINTAS MAISTAS

JAUKI APLINKA GREITAS PATARNAVIMAS

Tel.: 476-9026

Aleksandra Buivydienė
SAVININKĖ

NAUJA LIETUVIŠKA RADIOJO PROGRAMA

LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA

Veda KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 9 - 9.30 vakare.

Visos laidos iš WOPA stoties 1490 AM banga
St. Petersburg 5:30 - 6:00 popietį iš WTIS, 1110 AM banga

Adresas: 2646 WEST 71ST STREET - CHICAGO, IL 60629
Telefonas: (312) 778-5374

BRUNO CL 4-6376

Čia rasite skaniausiai pagamintą: pyragaičius iš stambių kvietinių miltų, įvairių pyragų, tortų, taip pat naują ragaišį išdaigintų kviečių ir įvairios duonos.

Kas valgo Bruno duoną, Visad žydi kaip aguona!

Bruno Macianskis
Savininkas
3339 S. Lituanica Ave. - Chicago, IL

KEPYKLA

Didžiausias Kailių Pasirinkimas!

PAS VIENINTELĮ LIETUVIŲ KAILININKĄ CHICAGOJE

Istaigos: 263-5826
Namų: 677-8489

NORMANŲ BURŠTEINAI
185 No. Wabash Avenue
second floor
Chicago, IL 60601

Apdraudy Agentūra Tel.: 778-2233

APDRAUDŽIAM Nuo 16 iki 80 Metų VAIRUOTOJŲ AUTOMOBILIUS PATOGIOMIS MĖNESINĖMIS IŠSIMOKĖJIMO SĄLYGOMIS

APDRAUSKITE SAVO TURTĄ-INVESTAVIMĄ - HOME OWNERS POLICY. IŠRŪPINAME VISUS KITUS APDRAUDIMUS PER TVIRTAS APDRAUDŲ BENDROVES. SAŽININGAI PATARNAUJAME VISAIŠ NAMŲ PIRKIMO IR PARDAVIMO REIKALAIŠ.

Juozas Bacevičius
VALANDOS
Kasdien 9 - 8 val. vakaro
Šeštadieniais ir sekmadieniais
9 - 4 val. po pietų

Bell Realty & Base Ins. Agency
6529 So. Kedzie Ave. - Chicago, Ill. 60629

MIDLAND SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

8929 S. Harlem Ave. Bridgeview Illinois 60455 • Phone 598-9400
4040 Archer Ave. Chicago Illinois 60632 • Phone 254-4470
2657 W. 69th St. Chgo., Ill. 60629 • Phone 925-7400

OFFICE HOURS: Bridgeview: Mon., Tues., 9 to 4:30; Thurs., Fri., 9 to 8; Sat., 9 to 1; Wed., Walk up Window, 9:30
Archer: Mon., Tues., Fri., 9 to 4:30; Thurs., 9:30; Sat., 9:30; Closed Wednesday
MARQUETTE PARK Mon. - Tues. - 10 to 5:30 p.m. Thurs. - Fri. - 10 to 8 p.m. Sat. - 10 to 2 p.m. Closed Wed.

5 1/2% On Passbook Savings

7 1/2% On 4 Years Savings Certificates (Minimum \$500)

FRANK ZIOGAS
President